

ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม

ปริญญานิพนธ์
ของ
นวลศรี งามทรัพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2552

ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม

ปริญญานิพนธ์
ของ
นวลศรี งามทรัพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
นวลศรี งามทรัพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
มกราคม 2552

นวลศรี งามทรัพย์. (2552). ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม. ปรินท์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ, อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยจูงใจ และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย และมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95 วิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยจูงใจรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 2 อันดับ คือ ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยจูงใจรายด้าน เป็นดังนี้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีชั้นเรียนถึงประถมปลาย มีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย และมีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา รองลงมาคือ ครูแต่งกายเรียบร้อย และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและการเรียนรู้ของเด็กให้ทราบ รองลงมาคือ ให้เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง และให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมด้านการจัดหา อุปกรณ์และบริจาค

ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร รองลงมาคือ โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน และโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง พบว่า อาชีพ และฐานะมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันยกเว้น ระดับการศึกษา อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

MOTIVATIVE FACTORS FOR SCHOOL PARTICIPATION OF YONG
CHILDREN'S PARENTS : A CASE STUDY OF PHRATAMNAKSUANKULARB
MAHAMONGKOL SCHOOL NAKHON PATHOM

AN ABSTRACT
BY
NUANSRI NGAMSUP

Presented in Partial Fulfillment of Requirements For the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
At Srinakharinwirot University
January 2009

Nuansri Ngamsup (2009). *Motivation Factors for School Participation of Yong Children's Parents : A case Study of Phratamnak Suankularb Mahamongkol School Nakhon Pathom Province*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc Prof. Dr.Kulaya Tantiphlachiva . Dr.Rachun Boontima.

The purposes of the research were to study participation level of early childhood children's parents at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School as a whole and individual motivative factors ; and compare the participation level of early childhood children's parents by parent background factors. The sample in this study consisted of 360 early childhood children's parents at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School who were having children studying in the 1st semester at the school 2550. The instrument used in this research was a questionnaire on the parent perceptions of motivative factors affecting their participation at the school. It was a 5 level rating scale questionnaire with a reliability of .95. The data were analyzed by mean, standard deviation, One-Way ANOVA and post hoc Scheffe multiple comparisons.

The research findings reveal as follows.

1. The participation level of early childhood children's parents at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School as a whole and individual motivative factors were at the high level. The first two ranking parent participation factors were the teacher factor and administrator and school management factor.

2. The participation level of early childhood children's parents classified by individual motivative factors were as follows : the building and environment factor as a whole was at the high level. The first three ranking of the motivative factors affecting parent participation were : having class up to Prathom Suksa 6, having good atmosphere without pollution, and having playground for early childhood children.

The teacher factor as a whole was at the highest level. The first three ranking of the motivative factors affecting parent participation were : teacher having proficiency in their taught subjects, teacher dress being neat and tidy, and teacher being good role model for children.

The early childhood children development activities factor as a whole was at the high level. The first three ranking of the motivative factors affecting parent participation

were: displaying children work and learning. Letting children learn to help themselves, and letting children learn from real experiences.

The giving opportunities for parent to participate in school factor as a whole was at the high level. The motive factors affecting parent participation at the highest was the participation in acquisition of equipment and money donation.

The administrator and school management factor as a whole was at the highest level. The first three ranking of the motive factors affecting parent participation were: school having learning and instruction aligning with the curriculum, school having good image because of its good fame, and school being always developed and modernized.

3. The participation level of early childhood children's parents when compared by parent background factors: by career and status were not different while compared by education level, age, and children class level, they were significantly different.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการเรียน

กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล

ของ

นวลศรี งามทรัพย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	8
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	9
แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม.....	11
ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม.....	15
ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงใจ.....	24
ความหมายของแรงจูงใจ.....	24
การเกิดแรงจูงใจ.....	24
ความสำคัญของแรงจูงใจ.....	25
ประเภทของแรงจูงใจ.....	25
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	26
ประโยชน์ของแรงจูงใจ.....	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน.....	31
โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
งานวิจัยในประเทศ.....	33
งานวิจัยต่างประเทศ.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	55
กลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	65
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	82

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	45
2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยเชิงจิตวิทยา.....	46
3 แสดงการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัย เชิงจิตวิทยาที่และสิ่งแวดล้อม.....	46
4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยเชิงจิตวิทยา.....	47
5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยเชิงจิตวิทยา.....	48
6 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยเชิงจิตวิทยา.....	49
7 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ระดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน	50
8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม จำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน ของผู้ปกครอง.....	51
9 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม จำแนกตามปัจจัยระดับ ชั้นเรียนของเด็ก.....	52
10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม ตามปัจจัยระดับการศึกษา และอายุของผู้ปกครอง.....	52

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์	27

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูง จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา ที่ให้ความกรุณาชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ที่กรุณาให้ข้อแนะนำเพิ่มเติมทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคลท่านศึกษานิเทศก์ รุ่งทิพา วัฒนวงศ์ อาจารย์พจนา ปิ่นเวหา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ที่ได้ช่วยเหลือและกรุณาช่วยเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณท่านผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในโรงเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อณรงค์ คุณแม่สมพร งามทรัพย์ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจในการส่งเสริมการศึกษา และครอบครัวงามทรัพย์ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจในการศึกษาและทำปริญญานิพนธ์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ทุกท่าน ทั้งในอดีตและในปัจจุบันที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน และประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นวลศรี งามทรัพย์

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 22 มีแนวทางในการจัดการการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียน บ้าน และสังคม พร้อมกันไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้องสื่อความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ได้ทราบว่าการเรียนรู้ของเด็กสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544:คำนำ) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครอง และชุมชน นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการศึกษารวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาการศึกษาและยังช่วยให้กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จ การจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้จึงไม่อาจปฏิเสธการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นได้ เพื่อที่โรงเรียนจะได้นำเอาศักยภาพของชุมชนด้านใดด้านหนึ่งมาช่วยเกื้อหนุนในส่วนที่โรงเรียนขาดแคลน เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่างๆ ทรัพยากรบุคคลแห่งความรู้สถานประกอบการ (สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์ .2541: 95)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent Participation) ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่โรงเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน และที่สำคัญก็คือตัวเด็กเอง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 ก: 33) ได้กล่าวถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้ 4 วิธีดังนี้ 1) วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน 2) วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ 3) วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา 4) วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือ โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลาน หรือ เด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน (เกตุสุเดช กำแพงแก้ว.2546 : 18) ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้เด็กได้รับการดูแลและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนไม่สามารถสอนโดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียนและผู้ปกครอง การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม จะมีประโยชน์กับเด็กมาก ทั้งโดยตัวเด็กเอง ผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 23) จากข้อสังเกตของผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนพบว่าผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนแต่มีข้อจำกัดบางประการเช่น เวลาทำงาน ฐานะทางเศรษฐกิจระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองอีกกลุ่มก็พร้อมที่จะสนับสนุนและเข้ามาช่วยกิจกรรมของทางโรงเรียนทั้งการด้านกำลัง

กายและกำลังทรัพย์ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนนั้น ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องเปิดกว้างและให้การยอมรับ รวมทั้งพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองด้วย ซึ่งสิ่งที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนั้นได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพและลดข้อขัดแย้งระหว่างครูกับผู้ปกครอง การร่วมมือกันบริหารงาน การศึกษารวมไปถึงการสอนเด็กด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 42) ซึ่งนอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ตั้งขึ้นโดยพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นสาขาขึ้นใหม่ต่อจากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ กรุงเทพฯ จุดประสงค์เพื่อรองรับบุตรธิดา ของข้าราชการบริพารที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมหามงคล และเด็กที่อยู่ในวัยเรียนทั่วไป ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคลนี้ นับตั้งแต่ปีแรก พ.ศ. 2541 ทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนซึ่งพบว่าผู้ปกครองให้ความสนใจกับกิจกรรมของทางโรงเรียนในจำนวนไม่มากนักโดยเฉลี่ยนักเรียน 1 ห้อง 30 คนมีผู้ปกครองจำนวน 8 คน เท่านั้น จากการสัมภาษณ์ อดีตภรรยา โจนภรณ์ทิพย์ ซึ่งเป็นครูอนุบาลในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ถึงปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในช่วงนั้นให้เหตุผลว่า ผู้ปกครองต้องไปประกอบอาชีพ และทางโรงเรียนขาดการสื่อสารกับผู้ปกครองที่ชัดเจน อีกทั้งผู้ปกครองคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กเป็นเรื่องของครูและโรงเรียนจึงให้ความสนใจน้อย ต่อมาเมื่อโรงเรียนเริ่มเป็นที่รู้จักของชุมชนเพิ่มมากขึ้นประกอบกับการเข้ามาเยี่ยมเยียนของโรงเรียนของกลุ่มผู้ปกครองแล้วพบว่าผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบัน พ.ศ. 2549 พบว่าจำนวนผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ได้มีอัตราเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนเด็กปฐมวัยในโรงเรียนทั้งหมดในปีการศึกษา 2549 จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการสัมภาษณ์ครู พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอาจเกิดจากเหตุผล 2 ประการคือ 1 การที่โรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลไปจนกระทั่งถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องเป็นกังวลกับการหาที่ศึกษาต่อให้บุตรหลานของตน 2 โรงเรียนตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนทำให้ผู้ปกครองมีความสะดวกในการเดินทางมารับส่งบุตรหลานของตนได้

ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ทั้งชื่อเสียงของโรงเรียน ครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น จึงทำให้ผู้สอนมีความสนใจที่จะศึกษาถึงรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ซึ่งประสบความสำเร็จมากนั้นปัจจัยสำคัญใดที่ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตลอดจนโครงการต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดีและทำให้โรงเรียนสามารถที่จะพัฒนาและเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

มหามงคล แบบยั่งยืนและเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนอื่นที่สนใจและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำไปพัฒนาและส่งเสริมองค์กรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยเชิงใจ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง ปัจจัยเชิงใจในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ที่จะเป็แนวทางให้กับผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการวางแผน การบริหาร ปัจจัยเชิงใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางสำหรับสถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้าที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่กำลังศึกษาระดับอนุบาลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จังหวัดนครปฐม ทั้งหมดจำนวน 360 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย และมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่
 - 1.1 ระดับการศึกษา
 - 1.2 อาชีพของผู้ปกครอง
 - 1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ
 - 1.4 อายุของผู้ปกครอง
 - 1.5 ระดับชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย
2. ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและรับผิดชอบเด็กในการเรียน โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล คนใดคนหนึ่ง
2. ปัจจัยเชิงใจ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล จ.นครปฐม ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบภายนอกที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 ด้านครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับปฐมวัยและปฏิบัติงานในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย
 - 2.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยการลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.4 ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน หมายถึง การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและการรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การให้ความช่วยเหลือเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีงามให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจที่จะปฏิบัติงานให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล

4. ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง เกณฑ์ในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของทางโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ 1.มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 2.มีส่วนร่วมน้อย 3.มีส่วนร่วมปานกลาง 4.มีส่วนร่วมมาก 5. มีส่วนร่วมมากที่สุด

5. กิจกรรมการมีส่วนร่วม หมายถึง องค์ประกอบ พฤติกรรม และกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จัดให้มีขึ้น

6. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล หมายถึง โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

7. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง หมายถึง ข้อมูลของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของผู้ปกครอง 5 ประการ ดังนี้

7.1 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้ปกครองได้รับ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ระดับปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าระดับปริญญาตรี

7.2 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย แบ่งออกได้ 3 กลุ่ม คือ

- 1) รับราชการ
- 2) รัฐวิสาหกิจ,รับจ้าง
- 3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- 4) เกษตรกร

7.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวที่มาจากการประกอบอาชีพ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท
- 2) ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท
- 3) มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

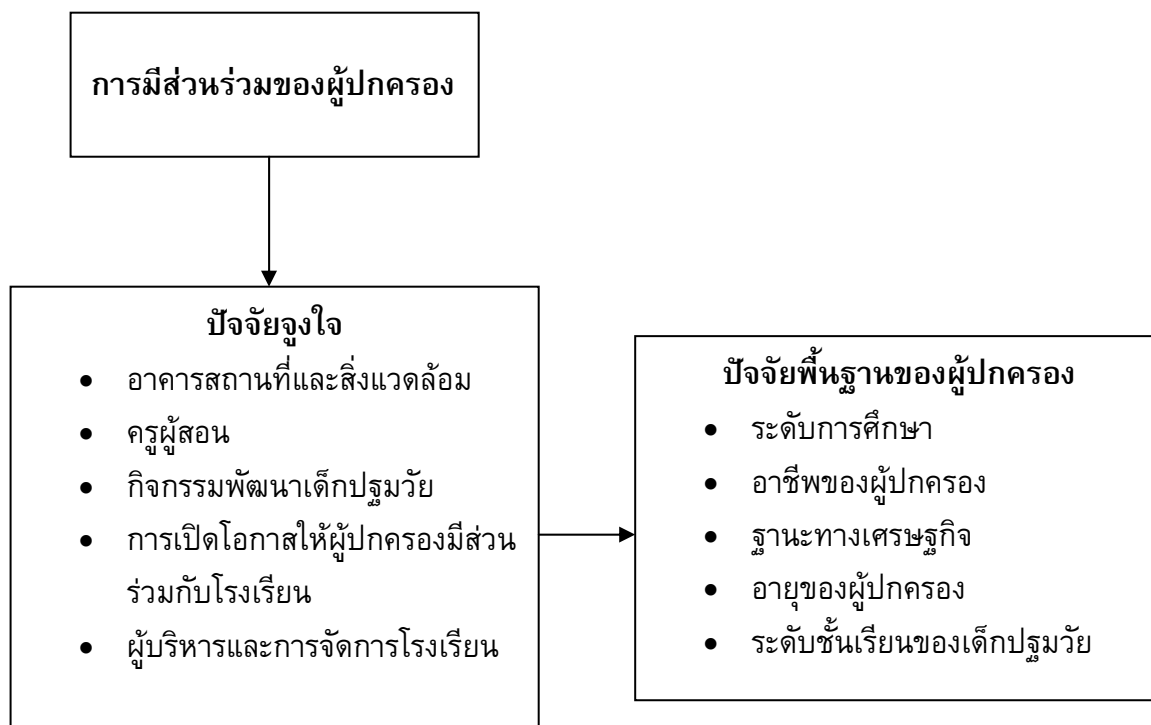
7.4 อายุของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

- 1) อายุ 30 ปีลงมา
- 2) อายุ 31 – 40 ปี
- 3) อายุ 41 ปีขึ้นไป

7.5 ระดับชั้นเรียนของเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

- 1) ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4 – 5 ปี
- 2) ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล แตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล แตกต่างกันเมื่อมีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็น 4 เรื่องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.4 แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม
 - 1.5 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม
 - 1.6 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงใจ
 - 2.1 ความหมายของแรงจูงใจ
 - 2.2 การเกิดแรงจูงใจ
 - 2.3 ความสำคัญของแรงจูงใจ
 - 2.4 ประเภทของแรงจูงใจ
 - 2.5 ทฤษฎีแรงจูงใจ
 - 2.6 ประโยชน์ของแรงจูงใจ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

อรุณี หรดาล (2536: 6) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการดังกล่าวผู้ปกครองอาจกระทำด้วยตนเองหรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กได้

โศจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2539: 21) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่า แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครองและครูในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระบุปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง งานหรือกิจกรรมทางการศึกษาที่มีผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 19) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้ามาในระบบโรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงจากผู้ปกครองฝ่ายเดียว การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่โรงเรียนจะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้วยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษาครูและโรงเรียนด้วย ต่อมาเมื่อมีอีกคำหลายคำที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งกิจกรรมของผู้ปกครองปฐมวัยในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546: 18) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนว่า หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลานหรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน

ไวท์ (White.1982: 18) ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 มิติด้วยกัน มิติที่หนึ่ง คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สองคือ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่สาม คือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และมิติที่สี่ คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

โกรลนิก และสโลเวซิค (Grolnick & Slowiaczek. 1994: 238) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า เป็นการอุทิศทรัพยากรโดยผู้ปกครองให้กับเด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

เพทแมน (ติน ปรัชญาพฤทธิ. 2533: 642-643: อ้างอิงจาก C.Patman. 1976: 14-18) ได้แบ่งทฤษฎีการให้มีส่วนร่วมไว้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้บริหารและถือว่าการให้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอน เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารดี ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่นการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับและการประชุมปรึกษาหารือประจำปี

ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบให้มีส่วนร่วม การให้มีส่วนร่วมในแนวทฤษฎีนี้มีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบ นั่นคือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของบุคลากร

เพียนดำ และเพื่อน (Pienda and other. 2002: 257-287; Eventhia. 1996: 445-447; Grolinick & Slowiaczek. 1994: 237-252) กล่าวไว้ว่า ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมาพบว่าการพัฒนาของทฤษฎีและผลงานวิจัยจำนวนมากได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว นอกจากจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านวิชาการแล้ว ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอีกด้วย แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญ ๆ มี 3 แนวคิดดังนี้

1. แนวคิดการสร้างสัมพันธภาพ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นมีความสำคัญทั้งกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ในการพึ่งพาอาศัยกันเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพเปรียบได้ดังต้นไม้ คือ โรงเรียนเปรียบเสมือนต้นไม้ ชุมชน/ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพื้นดิน ถ้าดินมีคุณภาพเพียงใด ก็ย่อมทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้เร็ว แข็งแรง มีอายุยืนยาว นอกจากนี้ต้นไม้ยังช่วยยึดดินให้ติดอยู่ด้วยกัน ไม่ถล่มไปง่าย ๆ ส่วนชุมชน/ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพื้นดินที่ให้ประโยชน์กับต้นไม้ เพราะเมื่อต้นไม้โตมากขึ้น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้แก่จัด ก็จะร่วงหล่นลงสู่พื้นดิน มันก็จะกลายเป็นปุ๋ยในดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ต่อไปอีกเช่นกัน (สุต ทัพสุวรรณ.2545: 23)

ดังนั้น การสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเพื่อจะประสานความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครองและครูจึงควรเป็นสัมพันธภาพที่เป็นธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบทางการ และควรเป็นสัมพันธภาพ 2 ทาง (two way communication) ที่ต่างฝ่ายต่างพูดคุยเสนอความเห็นและแลกเปลี่ยนกันอย่างเต็มที่ ฝึกการยอมรับในความเห็นที่แตกต่างกัน เพราะหากแต่ละฝ่ายไม่เรียนรู้ในการโน้มใจรับฟังกันและกัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจและไม่ยอมรับกันในที่สุด ควรมีแนวทางหรือมาตรการประสานและเชื่อมโยงความแตกต่างระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากภารกิจที่แตกต่างของบ้านและโรงเรียน วัฒนธรรมที่แตกต่างของพ่อแม่

ผู้ปกครอง และครู การไม่เข้าใจในวิธีการหรือความคิดที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาได้ การคิดกิจกรรมในการสร้างสัมพันธภาพของครูกับผู้ปกครองเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องพิจารณา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ค: 3)

2. แนวคิดความร่วมมือแบบหุ้นส่วน

แนวคิดนี้เป็นแนวคิดหลักที่เหมาะสมกับทิศทางการทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้ไม่ได้หมายความว่าถึงความร่วมมือในความหมายเดิม คือ พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นฝ่ายให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง แต่หมายถึงการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ การร่วมคิด ร่วมพิจารณาปัญหา ร่วมตัดสินใจ และหาทางเลือกที่ดีที่สุด และยังหมายถึงร่วมลงมือดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอีกด้วย แนวคิดเรื่องความร่วมมือแบบ “หุ้นส่วน” (Parent as Educational Partners หรือ PEP) นี้เน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคทุกกระบวนการมากกว่าความร่วมมือแบบพหุเป็นพิธี หรือเป็นการเฉพาะเรื่องดังที่ผ่านมา (Louise. 1998: 80-82; ไพฑูริย์ สิริสุนทร. 2543: ก ข 22-23) ที่ใช้คำว่า “หุ้นส่วน” นั้นเพื่อเน้นย้ำให้เห็นว่า โรงเรียนและครอบครัวเป็นสองสถาบันหลักที่ต้องรับผิดชอบ (Major responsibility) อย่างเป็นทางการ (formal) ในการศึกษาของเด็ก (Epstein and others. 1997: 17; Epstein. 1995: 701; Epstein. 1992: 11-40)

โรงเรียนและผู้ปกครองนั้นต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการพัฒนาเด็กให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งเป็นสมาชิกในสังคม (สนธยา พลศรี. 2545:133 ; บรรพต วีรชัย. 2541: 158) ซึ่งสอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: 6) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง และความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนเป็นความสำเร็จเดียวกัน นั่นคือ ความรู้ ความดีงาม และความสุข ความสามารถในการพึ่งตนเองและสร้างสรรค์สังคมของลูกหลานไทยของเรา ดังที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544.11, วรภัทร์ ภูเจริญ. 2541: 7) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่ฉลาดจะไม่มอบความไว้วางใจให้การเรียนรู้ของลูกหลานของตนเองแล้วปล่อยให้ไปเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวอย่างเด็ดขาด และโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จก็ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน

3. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการศึกษา

แนวคิดนี้มาจากกิจกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ที่ว่าคนเราจะทำอะไรคนเดียวไม่ได้ อาจจะเพราะมีข้อจำกัดทั้งทางด้านชีววิทยา และทางด้านเศรษฐกิจ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537: 182) หลักในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม ก็คือ การทำให้คนที่ถูกละเลยหรือถูกกีดกันให้ออกไปอยู่วงนอกได้มาเกี่ยวข้องหรือการให้คนที่อยู่วงนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่วงในเมื่อกระจายผลให้ครอบคลุมถ้วนทั่ว ให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วม (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2542: 12-13)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้น จะทำให้บุคคลและกลุ่มมีความรับผิดชอบและมีความผูกพันทางใจต่อองค์กร เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วม

เป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (สถิต กองคำ. 2542: 34-35) ซึ่งสอดคล้องกับเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2547: 183) ที่ได้อธิบายไว้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น จะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) ในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ขององค์การ และการที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์การในที่สุด

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537: 214-215) ได้เสนอกรอบในการพิจารณาเรื่องการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ร่วมทำไม ประเด็นนี้เป็นจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วม การจะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษานั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เป้าหมายทั่วไปของการมีส่วนร่วม เช่น เพื่อพัฒนาการศึกษา แต่จุดมุ่งหมายเฉพาะของการมีส่วนร่วมคืออะไร เช่น เพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนปฏิบัติการ การบริหารบุคคล สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

2. ใครควรจะร่วม นั่นคือ การพิจารณาบุคคลให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ องค์ประกอบที่ต้องพิจารณาในการเลือกบุคคล เช่น ความรู้และทักษะความสามารถที่จะทำประโยชน์ได้ มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2545: 232) ที่ให้ข้อพิจารณาในการจัดตั้งทีมปรับปรุงโรงเรียนว่า ต้องพิจารณาถึงประสบการณ์ ภูมิหลังทางสังคม วิทยา เช่น เพศ อายุ หน้าที่ความรับผิดชอบ ความสามารถ ความสนใจ

3. ร่วมเรื่องอะไร ในแต่ละภารกิจหลักของการมีส่วนร่วมนั้นจะมีภารกิจย่อย ๆ ด้วย เช่น ถ้าภารกิจหลักคือการบริหารบุคคล ภารกิจย่อยต่าง ๆ อาจประกอบด้วย การสรรหา การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ดังนั้น การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษานั้น ควรจะพิจารณาว่าเรื่องอะไรที่ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วม

4. ร่วมอย่างไร การมีส่วนร่วมนั้นมีหลายวิธี ทั้งการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมมีหลายวิธีเช่นกัน เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้อุปถัมภ์หรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

5. ร่วมมากน้อยเพียงใด ประเด็นนี้เป็นการพิจารณาปริมาณของการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการบริหารในปริมาณที่เหมาะสมกับภารกิจ การบริหารการศึกษาอาจแบ่งออกเป็นระดับสูง กลาง และต่ำ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารแต่ละระดับอาจมีปริมาณที่มากน้อยแตกต่างกัน

1.3 แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม

ชมเชย พงษ์เจริญ (2442: 83-84) ได้เสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น โดยการประชุมสัมมนา หรือจัดงานชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือกันขึ้น

2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองได้รับทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างทั่วถึง มีวิธีการหลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนและผู้ปกครองควรมีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้งและทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มากที่สุด

4. โรงเรียนควรจัดทำเอกสารคู่มือสำหรับผู้ปกครองขึ้น เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบรายละเอียด ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสรับรู้และเห็นความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเอาใจใส่ดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นความเข้าใจและร่วมมือกันทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากการประสานงาน และการสนับสนุนงานระหว่างครูและการบริหารของโรงเรียนที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนสำเร็จได้ ซึ่งวิธีการที่สำคัญคือการทำหน้าที่ของครู และการทำหน้าที่ของโรงเรียน (สุมาลี คุ่มชัยสกุล, 2544: 17-19) พอสรุปได้ดังนี้

การทำหน้าที่ของครู

1. ครูต้องออกแบบกิจกรรม และวางแผนกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดับใด ลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด

2. ครูต้องประสานแผนและข้อมูลไปสู่ผู้ปกครองให้เกิดความชัดเจน โดยเฉพาะครูต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี หากการสื่อสารเป็นเครื่องมือตอกย้ำกับผู้ปกครองว่า “ชาวที่ได้จากครูมักเป็นชาวร้ายเสมอ” (Henderson. et. al. 1986: 51)

3. ครูต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ฟังที่ดีไม่แทรกแซงบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ขณะเดียวกันก็ต้องเป็นผู้ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้ปกครองให้มีความมั่นใจในการมีส่วนร่วม และให้กำลังใจตนเองในการทำหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ด้วย

4. ครูต้องเป็นนักวิจัยและสามารถใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานในแต่ละบทบาททั้งในส่วนของผู้ปกครองและตนเองเพื่อนำไปสู่การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเด็ก ๆ ต่อไป

การทำหน้าที่ของโรงเรียน

โรงเรียนควรมีนโยบายและบรรยากาศที่เปิดกว้าง เอื้อเพื่อเป็นมิตรต่อผู้ปกครองและควรมีวิธีการสื่อสารทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย

อภิญา เวชชัย (2544: 153-157) ได้สรุปวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในสังคมไทยดังนี้ คือ

1. การเชิญผู้ปกครอง และผู้อาวุโส กรรมการชุมชน มาเยี่ยมโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะกับครู เห็นกิจวัตรการเรียนของเด็ก เห็นสภาพแวดล้อมที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็กที่โรงเรียน ร่วมคิดร่วมประชุมในหัวข้อต่าง ๆ ในเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม

2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดห้องพบปะสังสรรค์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้มาพักรอเด็กและได้พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ มีการจัดข้อมูลต่าง ๆ ให้ทราบ มีเอกสารหนังสือที่เป็นประโยชน์ให้อ่าน หรือร่วมหารือกัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันระหว่างกันและกันเกิดขึ้นก่อนนำไปสู่การยกระดับความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนต่อไป

3. การเชิญผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน การเป็นโค้ชนักกีฬา การติวหรือสอนพิเศษในความรู้เฉพาะด้าน การรับเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนค่าเดินทางทัศนศึกษาในบางรายการ การเปิดสถานที่ทำงานของผู้ปกครองให้เด็ก ๆ ดูงาน ไปฝึกงาน การจัดคณะเจ้าหน้าที่ของบริษัทมาให้ความรู้เสริมในเรื่องการงานอาชีพที่เด็ก ๆ มีความสนใจ การคิดค้นรูปแบบการชักชวนที่สร้างสรรค์อาจช่วยให้ผู้ปกครองมีความพอใจและมีความสนใจพิเศษมากขึ้นในการเข้าร่วม และควรมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ในงานที่โรงเรียนต้องการขอความร่วมมือ

4. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดปฏิทินการประชุมไว้ล่วงหน้า เพื่อปลูกฝังความสนใจและจะได้เตรียมตัวและเวลาไว้ก่อนล่วงหน้า

5. การจัดกิจกรรมตามวาระ เช่น การจัดติววิชาต่าง ๆ ในช่วงใกล้สอบ โดยอาศัยทรัพยากรจากศิษย์เก่า รุ่นพี่ ผู้ปกครองบางท่านที่มีความรู้ด้านนั้นอยู่แล้วมาช่วยให้ความรู้พิเศษเพิ่มเติม โดยโรงเรียนจัดหาที่รองรับ หรืออำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

6. การจัดทำเอกสาร จดหมายข่าวจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ โดยหาอาสาสมัครผู้ร่วมเรียน ผู้ร่วมค้นข้อมูลจากกลุ่มผู้ปกครองที่มีความสนใจ

7. คณะกรรมการสมาคมครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ควรร่วมกันกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองให้ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจเริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจสิทธิอำนาจหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 การร่วมกันศึกษาติดตามนโยบาย มาตรการในการแสวงหาการมีส่วนร่วมจากหลายรูปแบบ หลายบทบาท เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเห็นทางเลือก และแนวทางที่ตนจะเข้าร่วมได้มากขึ้น

8. ในการกำหนดบทบาทและแนวทางดังกล่าว ควรมีการกำหนดขอบเขตอำนาจ ความรับผิดชอบในส่วนผู้ปกครองให้ชัดเจน การกระจายอำนาจให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมและมอบอำนาจการตัดสินใจบางระดับให้ จะส่งผลให้ผู้ปกครองเข้าใจขอบเขต บทบาทที่ชัดเจน รู้สึกมีพันธะผูกพัน เข้าร่วมงานด้วยความตั้งใจและเต็มใจมากขึ้น

9. โรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้ครอบครัวเข้ามาร่วมงาน โดยทำหน้าที่ประสานและให้ข้อมูลข้อเท็จจริงตามที่ผู้ปกครองต้องการหรืออาจจัดให้บุคลากรที่เป็นตัวแทนของผู้บริหาร เข้ามาทำหน้าที่ประสานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นเพื่อติดตามผู้ปกครอง และพัฒนาความสัมพันธ์ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

10. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์กับครอบครัวในลักษณะต่าง ๆ โรงเรียนและผู้ปกครองควรมีการคิดค้นรูปแบบกิจกรรมและมีการกำหนดให้หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจของตนมากขึ้น

11. การส่งข่าวสารข้อมูลถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างไม่เป็นทางการ ด้วยจดหมายที่ไม่มีลักษณะเป็นทางการมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นจดหมายที่ครูเขียนถึงผู้ปกครองบางรายด้วยตนเอง เพื่อบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในด้านต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ

12. การเยี่ยมบ้าน โดยผู้แทนผู้ปกครองและครูที่เด็กมีความสนิทสนมด้วย ในกรณีที่เด็กบางรายอาจมีความจำเป็นที่ครูต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และไม่สามารถนัดพบกันที่โรงเรียนได้ หรือทางผู้ปกครองไม่ว่างที่จะมาพบครู

13. การจัดประชุม ฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการอบรมครู บุคลากรในโรงเรียน ให้รับทราบและมีความเข้าใจนโยบายของโรงเรียนที่มีต่อครอบครัวให้ชัดเจน เพื่อจะได้ร่วมกันเป็นตัวแทนในการตอบปัญหาของผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 ก: 33) ได้กล่าวถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้ดังนี้

1. วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครองเอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้ผู้ปกครองจะได้รับผลประโยชน์ร่วมด้วยและค่อนข้างเป็นเอกเทศ

2. วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตำรา การวางมาตรฐานการทำงาน เป็นต้น วิธีการนี้กำลังแพร่หลาย เพราะทั้งผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจทางการศึกษา

3. วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมจะได้เรียนรู้

และวิธีปฏิบัติที่เป็นการสร้างเสริมครอบครัวการมีส่วนร่วมลักษณะนี้พบในโครงการการร่วมมือของโรงเรียนชุมชน โรงเรียนสหกรณ์และโครงการเขตสตาร์ทของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4. วิธีการมีส่วนร่วม แบบสมบูรณ์ คือการประมวลวิธีดังกล่าวข้างต้นมาประสานกัน โดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกิจกรรมของโรงเรียน

1.4 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

ลักษณะ ฤทธาคนี (2547: 10-13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนในการจัดการศึกษาและรูปแบบการมีส่วนร่วมในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งมีสภาพที่อ่อนแอไม่ได้ แสดงศักยภาพของครอบครัวและชุมชนในระดับที่ควรจะเป็นและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนยังมีอยู่น้อยหรือมีก็เป็นเรื่องการช่วยเหลือแบบเฉพาะกิจมากกว่า

สาเหตุและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม แบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัยที่สำคัญ (ยาใจ แสงศักดิ์. 2529: 7) คือ

ผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองไม่เข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน มีผู้ปกครองหลายรายเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนแล้วเกิดความคิดขัดแย้งกับโรงเรียน แทนที่รับเสนอความคิดขัดแย้งให้โรงเรียนทราบกลับแสดงการต่อต้าน เช่น การโจมตีโรงเรียนให้บุตรหลานฟัง หากเด็กไม่เข้าใจหรือไม่ทราบข้อมูลก็จะไม่ชอบโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อต้านโรงเรียนในเวลาต่อมา

2. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ เช่น ในการติดต่อขอไปเยี่ยมเด็ก ผู้ปกครองมักจะไม่อยู่บ้านเมื่อติดต่อขอให้ผู้ปกครองไปพบครูที่โรงเรียนก็อ้างว่าไม่ว่าง

3. ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ต่อเด็ก โดยอ้างว่าเป็นความจำเป็นทางเศรษฐกิจต้องออกไปทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่เด็ก

สอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2544: 31) กล่าวว่าเมื่อโรงเรียนมีโครงการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองมาโรงเรียนมักมีปัญหาเรื่องไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเสมอ ผู้ปกครองมักไม่มาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานาของฝ่ายผู้ปกครอง เช่น การทำมาหากิน คิดว่าไม่ใช่ธุระ เป็นต้น

ครู

ซึ่งสุดี สุมะโมสกุล ได้รวบรวมปัญหาการไม่เข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้ (สุดี สุมะโมสกุล. 2532: 31-32) คือ

1. จำนวนนักเรียนในห้องหนึ่งน้อยมากเกินไป ทำให้ครูไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงว่าเด็กคนใด มีปัญหาใดที่ต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่งผลให้ครูขาดความสัมพันธ์กันกับผู้ปกครอง

2. หลักสูตรที่กำหนดมีมากเกินไปจนครูผู้สอนไม่อาจคำนึงถึงด้านอื่น ๆ มุ่งแต่จะสอนให้ทันหลักสูตร

3. ครูบางคนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เมื่อเด็กมีปัญหาจะไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้ครูไม่ทราบปัญหาและไม่ได้ติดต่อกับผู้ปกครอง

อรุณี หรดาล (2536: 72-75) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าเกิดจาก

1. ครูไม่แน่ใจว่าจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูบางคนยังไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อผู้ปกครองเข้ามาร่วมงานด้วย

2. ครูเกรงว่าจะมีปัญหากับผู้ปกครอง เนื่องจากแนวคิดในการดูแลเด็กของครูและผู้ปกครองอาจไม่เหมือนกัน

3. ครูเชื่อว่าการจัดกิจกรรมที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลามากในการวางแผนและการเตรียมการ

4. ครูกังวลว่าผู้ปกครองที่สมัครเป็นผู้ช่วยครูที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนเด็กมาก่อน อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนได้

5. ครูเชื่อว่าผู้ปกครองบางคนไม่สามารถเก็บรักษาความลับได้ ดังนั้นจึงอาจเอาข้อมูลบางอย่างที่เป็นความลับของเด็กหรือโรงเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง

ผู้บริหารโรงเรียน

เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่ผู้ปกครองจะได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

2. การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

3. ผู้บริหารเกรงว่าผู้ปกครองจะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงาน และรู้ความลับบางอย่างที่ไม่อยากเปิดเผยต่อคนทั่วไป

4. ผู้บริหารคิดว่าการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเองและบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งปกติงานมากอยู่แล้ว

5. ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากรายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา อภิญา เวชยชัย (2544: 152-153) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความร่วมมือของผู้ปกครองและโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู ทำให้ผู้ปกครองเป็นฝ่ายมารับสิ่งที่ครูหรือโรงเรียนต้องการบอก โดยขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่าง ๆ ขณะเดียวกันครูจำนวนหนึ่งก็ลำบากใจในความสัมพันธ์และความคาดหวังของผู้ปกครองและไม่มั่นใจว่า ผู้ปกครองจะยอมรับความคิดเห็นของครูหรือไม่ โดยเฉพาะในปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤติหรือการตัดสินใจของเด็ก

2. การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้าร่วมอย่างที่เป็น

3. การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ ผู้ปกครองอันเนื่องมาจากการกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้บ่อยนักหรือไม่อาจเข้าร่วมได้เลย สภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนอาจจัดช่องทางเชิงรุกให้ผู้ปกครองสามารถติดต่อกับทางโรงเรียนได้ในเวลาอันเหมาะสม อาจเป็นการติดต่อทางโทรศัพท์กับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาของเด็กหรือเปิดสายการติดต่อฝ่ายอีเมลของโรงเรียนได้ตลอดเวลา เพื่อจะได้มีโอกาสนแลกเปลี่ยนข้อมูล รับรู้ปัญหาและดำเนินการตอบข้อมูลให้ความช่วยเหลือกรณีเร่งด่วนได้ และถือเป็นช่องทางในการทำความเข้าใจกันเป็นเบื้องต้นได้ตลอดเวลา

สุมาลี คัมชัยสกุล (2543: 14) ได้สรุปจากงานของ เดวิด (David. 1993) ถึงปัญหาการมีส่วนร่วมในสหราชอาณาจักรหรือประเทศอังกฤษว่า ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในกิจกรรมบางอย่างได้เนื่องจากภารกิจในการทำงาน และจากงานของเดคเคอร์ และเดคเคอร์ (Decker & Decker. 1992) ได้กล่าวถึงการประสบปัญหามากมายในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เกิดจากปัญหาด้านเจตคติของครูกับผู้ปกครองต่อครูและโรงเรียน หรือปัญหาช่องว่างระหว่างบ้านและโรงเรียน ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับหลักการ ความคิดเห็น และแนวนโยบาย หรือแม้แต่ความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ก: 152-153) สรุปปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง ที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม

2. การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้าร่วมอย่างที่เป็น

3. การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากการกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้

4. ปัญหาทัศนคติ ความคิดที่แตกต่างกันระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะทั้ง 2 ฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด การไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

ส่วน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 206-209) ได้สรุปภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาทุกระดับของทุกประเภทไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วม

ปัญหาประการแรก คือ จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจน ไม่ทราบว่า จะให้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่ออะไร หากจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจน ย่อมก่อให้เกิดความสับสน

2. ผู้ที่ควรจะมีส่วนร่วม

ปัญหาในเรื่องนี้ ก็คือ ผู้มีความรู้ความสามารถ อาจไม่เต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ผู้ที่เต็มใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมอาจหย่อนความรู้ความสามารถ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเต็มใจจะเข้าร่วมแต่ไม่มีเวลาพอที่จะเข้าร่วม

3. เรื่องที่ควรจะมีส่วนร่วม

ปัญหาที่สำคัญในเรื่องนี้ ก็คือ ควรจะให้มีส่วนร่วมในการบริหารในเรื่องอะไรบ้าง การศึกษาในการบริหารแต่ละอย่างหรือเรื่องแต่ละเรื่องนั้น ต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน คน ๆ เดียวอาจไม่เหมาะสมในการเข้าร่วมในทุกเรื่องก็ได้ ดังนั้นเรื่องที่ควรจะให้เข้าร่วมจึงเป็นเงื่อนไขในการเลือกบุคคลเพื่อเข้าร่วม

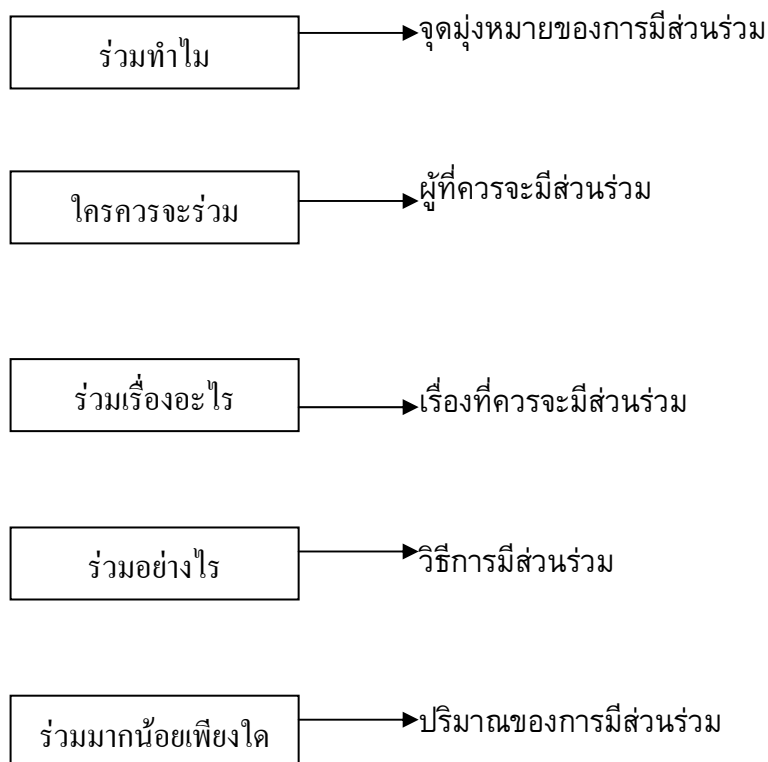
4. วิธีการมีส่วนร่วม

วิธีการหรือกิจกรรมในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา มีหลายวิธีแต่ มักจะให้มีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ ปัญหาในเรื่องนี้ ก็คือ โดยปกติแล้ว จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกรรมการจะมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกรรมการทั้งหมด ปัญหา ก็คือ ความคิดเห็นของผู้ปกครองอาจไม่ได้รับการยอมรับหรือการรับฟังเท่าที่ควร จึงอาจทำประโยชน์ (Contribute) ให้กับกรรมการไม่ได้เต็มที่ก็ได้

5. ปริมาณของการมีส่วนร่วม

ปัญหาของปริมาณการมีส่วนร่วม ก็คือ การมีส่วนร่วมอย่างจอมปลอมและการมีส่วนร่วมมากเกินไป การมีส่วนร่วมอย่างจอมปลอม คือ ได้ชื่อว่าให้มีส่วนร่วมแต่ไม่ได้ทำหน้าที่ของการมีส่วนร่วม เช่น เป็นกรรมการแต่ไม่ได้มาประชุมหรือมาประชุมแต่ไม่แสดงความคิดเห็น เป็นค่านิยมที่เชื่อว่าเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วถือว่าได้รับเกียรติ แต่ไม่ประสงค์จะทำงาน สำหรับการมีส่วนร่วมมากเกินไปนั้น เป็นการเข้าร่วมในทุกเรื่องทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ควรจะมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสามารถสรุปให้เห็นชัดเจนเป็นภาพได้ ดังภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

ที่มา: เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา,” ใน สัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 5-8 หน้า 215

1.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

อรุณี หรดาล (2536: 9-12) ได้สรุปเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมมือกันดังนี้

1. ตัวเด็ก

- มีความรู้สึกปลอดภัย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมีความสนิทสนมกับบุคลากรในโรงเรียนจนเด็กรู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่ตนเองมีความคุ้นเคยด้วย
- มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ
- มีความสามารถสติปัญญา และมีความพร้อมมากขึ้น

- มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่างกัน

- มีเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน

2. ผู้ปกครอง

- สามารถแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก

- มีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือ ในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมากขึ้น

- มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่น และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อบุตรหลาน

- มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เพราะได้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ โรงเรียนประสบอยู่ จึงมีแนวโน้มในการวิพากษ์วิจารณ์สถานศึกษาน้อยลง

- มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพัฒนาการเด็ก หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และหลักการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กที่บ้าน

- มีความสามารถในการเสริมความรู้ และประสบการณ์ให้เด็กที่บ้านมากขึ้น รวมทั้งรู้จักการใช้การเสริมแรงทางบวกมากขึ้น

- ได้เรียนรู้งานต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งจะช่วยเสริมประสบการณ์ให้กับชีวิตตนเอง

- ได้รับการยอมรับ ยกย่องจากครู และผู้บริหารในโรงเรียน

3. โรงเรียน

- สามารถรู้ถึงความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครอง ทำให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตรงตามความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครอง

- โรงเรียนจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับหลักปรัชญาการศึกษาที่เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

- ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรเพิ่ม รวมทั้งทำให้อัตราส่วนระหว่างผู้ใหญ่ต่อเด็กมีสัดส่วนที่เหมาะสมมากขึ้น

- เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับผู้ปกครองคนอื่น ๆ และชุมชนได้รู้จักและเข้าใจโรงเรียนมากขึ้น

- ช่วยให้ผู้ครามีแนวโน้มที่จะจัดกิจกรรมในลักษณะของการคำนึงถึงตัวเด็กมากกว่าคำนึงถึงด้านวิชาที่จะให้กับเด็ก

- การได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครอง ทำให้ครูมีความเชื่อมั่นและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น

ปรีชา เศรษฐีธร ได้กล่าวประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับระหว่างครูและผู้ปกครองมีดังนี้ (พิมพา ตามี . 2540: 32; อ้างอิงจาก ปรีชา เศรษฐีธร. 2547: 34-35)

1. ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายเต็มที่ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน
2. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการเจริญงอกงามตามที่เด็กควรจะเป็น หรือตามที่เขาต้องการ
3. ครูและผู้ปกครองได้ร่วมมือกันวางแผนในการให้ความรู้ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการเจริญงอกงามตามที่เด็กควรจะเป็น หรือตามที่เขาต้องการ
4. ช่วยเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนไปในทางที่ดีได้ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้น และช่วยสร้างความคุ้นเคยต่อโรงเรียน
5. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อเด็กของตน มิใช่โยนภาระให้กับทางโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว

อนุพล มานะสารวุฒิ (2543: 22) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่าจะช่วยให้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า โดยบุคคลที่มีส่วนร่วมจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชามีความราบรื่นมากขึ้น ทำให้มีการร้องทุกข์น้อยลงส่งผลดีต่อองค์กรโดยรวม
3. มีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น
4. มีความไว้วางใจในฝ่ายบริหารมากขึ้น
5. การบริการงานมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันมากขึ้น
6. มีการตัดสินใจในการทำงานต่าง ๆ ดีขึ้นเพราะได้รวบรวมความรู้ความสามารถจากบุคคลหลายฝ่าย
7. มีการติดต่อสื่อสารที่ดีขึ้น

สุมาลี คัมชัยสกุล (2543: 11-12) ได้สรุปถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีต่อตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครูและโรงเรียน ได้แก่

1. ตัวเด็ก จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้นกว่าปกติ นอกจากนี้พัฒนาการทางด้านจิตใจอารมณ์สังคมก็จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพราะครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตัวเด็กรู้สึกถึงความสนใจ เอาใจใส่ จนทำให้มั่นใจ
2. ครูและโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การทำงานของครูและโรงเรียนเป็นไปโดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวัง หลักสูตรทั้งใน

ส่วนของการกำหนดนโยบายแผนงานและการตรวจสอบ ติดตามผลโดยผู้ปกครองที่มีศักยภาพหรือประสบการณ์ทางด้านการศึกษาปฐมวัย สามารถมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการหรือมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียน หรือแม้แต่เป็นหลักการในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้ว มีความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่ควรจะเป็น แล้วช่วยให้เกิดการขยายกลุ่มของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

3. ผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความมั่นใจมากขึ้นในการแสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544: 32-33) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ถึงจะได้รับ มีดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัว

- มีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวการเจริญเติบโตและพัฒนาการ
- มีความรู้ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้
- ได้รับสมรรถนะความรู้สึกร่วมในการมีสมรรถนะในการมีส่วนร่วมกับการเรียน

2. ตัวเด็ก

- ได้เห็นบทบาทของสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างจากบ้าน
- มีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ที่มีทักษะความรู้สึกร่วม และวิธีสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากครอบครัวและครู
- มีความสนใจเป็นเอกเทศมากยิ่งขึ้น
- ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายกว่าในหลักสูตร

3. ครูผู้สอน

- มีโอกาสขยายโปรแกรมเพราะมีอัตราการเห็นด้วยสูง
- สามารถเรียนรู้จากข้อความที่ผู้ปกครอง จากความรู้ประสบการณ์ที่ผู้ปกครองนำมาแลกเปลี่ยน
- มีโอกาสสังเกตเห็นความสัมพันธ์ของเด็กกับสมาชิกในครอบครัว
- มีโอกาสสร้าง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวอย่างมีความหมายทั้งกับเด็กและผู้ปกครอง
- มีโอกาสแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กเป็นรายบุคคล

จากรายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา ของ อภิญา เวชชัย (2544: 151) ได้สรุปผลดีของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาขององค์กรประกอบต่างๆ ที่มีต่อเด็ก ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และองค์กรภาครัฐกิจดังนี้

1. เด็ก

- จะได้ประโยชน์สูงสุด และมีโอกาสในการเตรียมความพร้อม ด้านทักษะทางสังคมในระหว่างเรียน

- มีโอกาสปรับปรุงระดับการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพอื่น ๆ
- มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการป้องกันจากภาวะเสี่ยง

2. ครอบครัว

- เป็นผู้ช่วยเหลือ และเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- การทำงานร่วมกันนำไปสู่ความสัมพันธ์ในเชิงอาชีพและการงาน
- มีโอกาสเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการพัฒนาการศึกษาลูก และการพัฒนา

ตนเอง

3. โรงเรียน

- ครูและบุคลากรได้รับการเสริมทักษะในการทำงานกับพ่อแม่
- ได้เพิ่มประสบการณ์ในการทำงานกับพ่อแม่ที่มีความหลากหลาย
- นำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาการสื่อสารอย่างเหมาะสม
- เพิ่มความมั่นใจในการจัดการปัญหาของเด็ก นำไปสู่การแก้ปัญหาที่มี

ประสิทธิภาพ มากขึ้น

4. ชุมชน

- มีโอกาสเรียนรู้ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน และนำมาปรับใช้ใน

ชุมชน

- ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน
- นำไปสู่การขยายจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสนับสนุน

การศึกษาของเด็กในชุมชน

5. องค์กรภาครัฐกิจ

- ความร่วมมือกับโรงเรียนนำไปสู่การสร้างสำนักทางสังคมให้แก่พนักงาน

ทั่วไป

- บุคลากรในองค์กรมีโอกาสพัฒนาความรู้ จากการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร

ของโรงเรียน

- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง และรู้สึกมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนและชุมชนมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีประโยชน์เป็นอย่างมาก มิใช่เฉพาะระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังแผ่กว้างไปถึงกลุ่มบุคคลต่างๆ อีกด้วย ทั้งครูผู้สอน สมาชิกในครอบครัว ชุมชน องค์กรภาคธุรกิจ และที่สำคัญที่สุดก็คือ ตัวเด็กเอง การเข้าร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมและประสานสัมพันธ์ด้วยดี จึงนับว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยจูงใจ

2.1 ความหมายของแรงจูงใจ

คำว่า แรงจูงใจ มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า *Moverr* (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533: 102 ; อ้างอิงมาจาก Kidd. 1973: 101) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า *To motive* อันมีความหมายว่า เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือมักจะชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ และได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจูงใจไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

โลเวล (Lovell. 1980: 101) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายาม เพื่อตอบสนองความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้

อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ (2539: 25) สรุปไว้ว่า แรงจูงใจหมายถึง ปัจจัยทั้งภายนอกและภายในของบุคคลที่มากระตุ้นอินทรีย์ให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุจุดหมายปลายทาง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

รุ่งทิวา ประสพสันต์ (2543: 13) ได้สรุปไว้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแรงกระตุ้น เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการ

โลเวล (Lovell. 1980: 107) แรงจูงใจ เป็นกระบวนการที่จะนำแต่ละบุคคลพยายามที่จะทำให้เกิดความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีความต้องการ

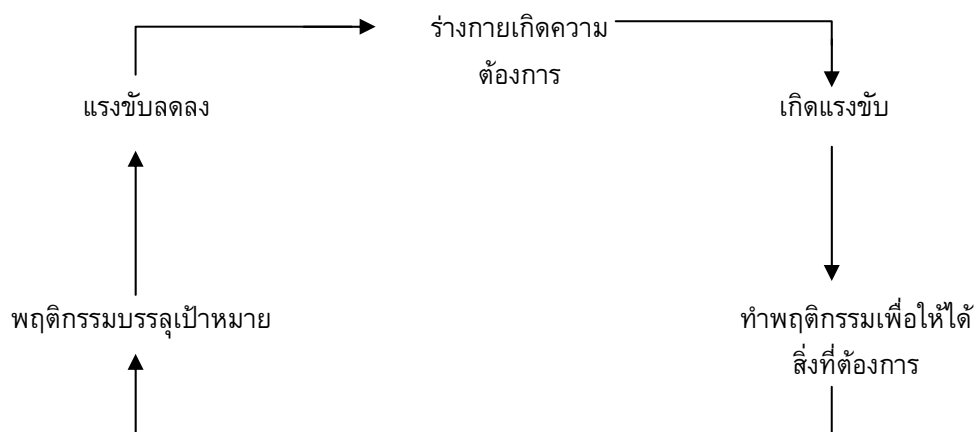
ไพบุลย์ เทวรักษ์ (2529: 75) กล่าวไว้ว่า การจูงใจเป็นกระบวนการของพฤติกรรมที่เริ่มต้นด้วยความต้องการ (Need) แล้วเกิดแรงขับ (Drive) นำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย (Motivated behaviour) และที่เป้าหมาย (Goal) พฤติกรรมก็จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติหรือมีอารมณ์ซ้ำต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่จะนำบุคคลหรือโน้มน้าวบุคคลให้แสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการวางแผนและเตรียมการไว้เพื่อให้ประสบความสำเร็จ

2.2 การเกิดแรงจูงใจ

อารี พันธุ์ณี (2534: 180) กล่าวไว้ว่า การจูงใจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตราบที่มนุษย์ยังมีความต้องการ ซึ่งความต้องการทำให้สภาวะของร่างกายเกิดความ

ไม่สมดุล เมื่อร่างกายเกิดความไม่สมดุลจะมีแรงขับ (Drive) ที่กำหนดทิศทางเพื่อแสดงพฤติกรรม และการกระทำไปสู่เป้าหมายที่จะตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อได้รับการตอบสนองแรงขับก็จะลดลงและเกิดความพึงพอใจ เช่น เวลาหิว เกิดมีน้ำย่อยมากกระตุ้นกระเพาะอาหาร (แรงขับ) ทำให้ต้องแสวงหาอาหาร (ทิศทาง) เมื่ออิ่มแล้วจึงหายหิว เกิดภาวะสมดุลในร่างกาย เป็นต้น ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 แสดงการเกิดแรงจูงใจ

ที่มา: อารี พันธุ์ณี. 2534 หน้า 180

2.3 ความสำคัญของแรงจูงใจ

ชัยนาถ นาคบุปผา (2529: 54-56) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูง ย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อ

2.4 ประเภทของแรงจูงใจ

นิภา (ทองไทย) แก้วศรีงาม (2537: 118-120) ได้จำแนกแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้คนเราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แรงจูงใจชนิดนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย ฯลฯ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล หรือจากวัตถุที่มองไม่เห็นได้ จับต้องได้ หรือมาจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างจะซับซ้อนพอสมควร และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับปรุงตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจเกี่ยวกับความสำเร็จหน้าที่การงานหรือความสำเร็จในชีวิต

แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด และทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่พวกเขาคาดไว้ แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของบุคคลเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูง ย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงาน (ชัยนาถ บุปผา. 2529: 54-58) ซึ่งแรงจูงใจเกิดมาจากความต้องการของบุคคล 6 ประการคือ (Brown. 1980: 112-113 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel. 1960: 368-379)

1. ความต้องการใฝ่รู้
2. ความต้องการเปลี่ยนแปลง
3. ความต้องการการเคลื่อนไหว
4. ความต้องการการเป็นที่ยอมรับในสังคม
5. ความต้องการความรู้
6. ความต้องการชื่อเสียง

2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจ เกี่ยวกับเรื่องความต้องการของมนุษย์ ได้มีผู้รู้หลายท่านได้อธิบายไว้ จึงมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหลายทฤษฎี ในการศึกษาครั้งนี้ขอนำเสนอ 2 ทฤษฎีตามแนวทางการศึกษาค้นคว้าของ สุรางค์ โค้วตระกูล (2537: 116-117) ประกอบด้วย ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ และทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of needs) มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ ตามลำดับความสำคัญ คือ

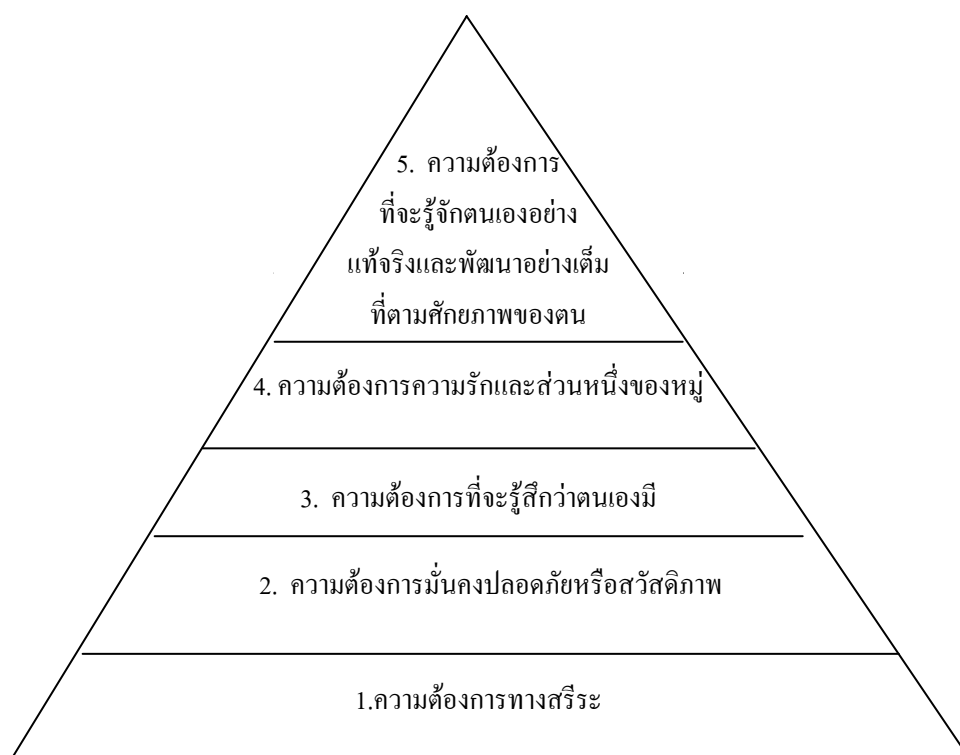
1.1 ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Needs) ได้แก่ ความต้องการในเรื่องของอากาศ ความต้องการ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน ความต้องการงานที่มั่นคง การมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมั่งคั่ง

1.3 ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะทำให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะทำให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความรู้ความสามารถ และความสำคัญของมนุษย์

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง ตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการด้านนี้จึงเป็นความต้องการพิเศษของบุคคล (Self-fulfillment Needs) ที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่คาดหวังไว้

ภาพประกอบ 4 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of needs)

2. ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Needs Theory) เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ ได้นำเสนอทฤษฎี ERG (E: Existence , R: Relatedness , G: Growth) ว่ามนุษย์มีความต้องการสำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ความต้องการการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการทางวัตถุและสามารถตอบสนองให้พึงพอใจได้ เช่น อาหาร น้ำ รายได้ อื่น ๆ เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการทางสรีรวิทยา หรือทางร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยในชีวิต

2.2 ความต้องการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ (Relatedness Needs) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ที่สำคัญต่อตัวเขา มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องการการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทำให้เกิดความรักในเพื่อนมนุษย์ เกิดความสามัคคี ในการติดต่อคบหาสมาคม และช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน

2.3 ความต้องการการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) ความต้องการนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถที่จะพัฒนาตนเอง ความต้องการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาความสามารถ ความมีอำนาจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคล

3. ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคเคลแลนด์ (The Need to Achieve Theory)

แมคเคลแลนด์ (ทองหล่อ นาคหอม. 2535: 22; อ้างอิงจาก McClelland. 1961) นักจิตวิทยาได้ทำการวิจัยในเรื่องความต้องการความสำเร็จ พบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จสูงทั้งหลายแตกต่างกับบุคคลอื่นโดยทั่วไป โดยจะมีลักษณะดังนี้

3.1 มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อที่จะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหามีอยู่ พวกนี้จะมีความปรารถนาจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ

3.2 มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบความสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้นจึงไม่ตั้งเป้าสูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง

3.3 ต้องการได้รับข้อมูลกลับที่ทันการณ์ เกี่ยวกับงานของตน ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อการตัดสินใจของตนในงานครั้งต่อไป

3.4 ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ เพื่อที่จะเขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาให้ทัดเทียมกับผู้ที่มีความสามารถ ความรู้สึกเช่นนี้ จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จที่สูงต่อไป

นอกจากความต้องการความสำเร็จหรือสัมฤทธิ์ผลจะเป็นแรงจูงใจในการทำงานแล้วยังมีความต้องการอีก 2 อย่าง ที่มีส่วนทำให้เกิดแรงจูงใจ คือ ความต้องการความรัก ความเป็นพวกพ้อง ปรารถนาให้ผู้อื่นนิยมชมชอบและยอมรับนับถือผู้อื่นด้วย และความต้องการมีอำนาจบารมี ปรารถนาที่จะควบคุมบังคับหรือมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นมีความประพฤติหรือมีพฤติกรรมตามที่ต้องการ ส่วนมากมักจะเป็นคนที่พูดเก่ง ชอบการโต้แย้ง ชอบมีการติดต่อ

สัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และมีการแสดงการใช้อำนาจ ผู้บริหารที่ดีมักจะเป็นคนที่มีแรงจูงใจทางด้านอำนาจที่มีสูงมากกว่าทางด้านความสำเร็จ และมักจะเป็นอำนาจที่มีที่ใช้ในด้านสังคมเสียมากกว่า

4.ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg's Theory)

เฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg. 1959: 113-115) ได้ศึกษาว่าคนต้องการอะไรจากการทำงาน ปัจจัยที่เป็นผลให้คนชอบงานหรือไม่ชอบงานที่ทำ เฮิร์ซเบอร์ก สรุปจากงานวิจัย โดยการสัมภาษณ์วิศวกรและนักบัญชี 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรม 11 แห่ง ในเมืองพิตส์เบิร์ก (Pittsburgh) มลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้คนชอบงานหรือไม่ชอบงานนั้น จำแนกออกได้ 2 ประเภท คือ ปัจจัยจูงใจ หรือปัจจัยกระตุ้น (Motivator Factors) กับปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors)

1. ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยกระตุ้น (Motivator Factors) เป็นปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 5 ประการ คือ

1.1 ความสำเร็จของงาน (Achievement) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำงานให้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการแสดงสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ส่งผลให้เห็นถึงผลงานของบุคคลได้

1.2 การได้รับความยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความยอมรับนับถือจากบุคคลที่ตนเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือการได้รับเงินเพิ่มขึ้น

1.3 ลักษณะของงาน (Work Itself) หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ ดี ต่อลักษณะของงานว่าเป็นงานที่ท้าทาย ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน (Advancement) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะหรือตำแหน่งของบุคคลในองค์กรในทางสูงขึ้น

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) หมายถึง ปัจจัยที่ค้ำจุนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคล จะทำให้บุคคลไม่ชอบงานที่ทำ ปัจจัยค้ำจุนมีองค์ประกอบ 11 ประการ คือ

2.1 เงินเดือน (Salary) หมายถึง ความพึงพอใจในเงินเดือนหรือความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อเงินเดือนที่ได้รับเพิ่มขึ้น

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) หมายถึง การที่บุคคลได้รับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะที่ช่วยเอื้อต่องานอาชีพ

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Relationship with Subordinates) หมายถึง การติดต่อสื่อสารทั้งทางกิริยา และวาจา ที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

2.4 สถานะของอาชีพ (Status) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกต่องาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง การมีเลขานุการ รวมทั้งการมีอภิสิทธิ์ต่าง ๆ

2.5 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Relationship with Superior) หมายถึง การติดต่อสื่อสารในลักษณะคล้ายคลึงกับความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา แต่เป็นไปในลักษณะผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความเคารพผู้บังคับบัญชา

2.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Relationship with Peers) หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลกับเพื่อนร่วมงานในองค์กร

2.7 การปกครองบังคับบัญชา (Supervision Technical) หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการบริหารงาน ความยุติธรรมในการบริหารงาน ความเต็มใจของผู้บังคับบัญชาในการนิเทศงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

2.8 นโยบายและการบริหารงาน (Policy and Administration) หมายถึง การกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และการกำหนดนโยบายเด่นชัด เพื่อให้บุคคลดำเนินงานได้ถูกต้อง

2.9 สภาพการทำงาน (Working Conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของสถานที่ทำงาน

2.10 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factors in Personal Life) หมายถึง สถานการณ์บางประการของงานที่ส่งผลต่อชีวิตส่วนตัว เช่น การเปลี่ยนงานใหม่ ทำให้ต้องเดินทางไกล

2.11 ความมั่นคงในงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงของงานหรือความมั่นคงขององค์กร

2.6 ประโยชน์ของแรงจูงใจ

กิตติมา ปรีดิolk (2529: 174) ได้ระบุถึงประโยชน์ของการจูงใจ ดังนี้

1. มีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่
2. เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้แก่หน่วยงานอย่างเต็มที่
3. รู้จักหน้าที่ช่วยเหลือกัน
4. มีความสนใจในการสร้างสรรค์ มุ่งทำงานอย่างเต็มที่
5. สนใจและพอใจที่จะทำงานนั้น

จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ถ้าเรารู้จักนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับกลับมาก็จะยังประโยชน์ให้กับโรงเรียน และตัวเด็กเอง อันจะเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอีกทาง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนด บทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล รับผิดชอบการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาจึงได้นำ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของโรงเรียน และความต้องการของชุมชน มาร่วมกัน วิเคราะห์ กำหนดเป็นเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ สู่แผนพัฒนาการศึกษาที่สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการศึกษานับนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานทุกด้านให้บรรลุเป้าหมายและมี คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษา

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสำนักพระราชวังได้อนุญาตให้ใช้ที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ หมู่ที่ 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 18 ไร่ เพื่อใช้ในการก่อสร้างและได้พระราชทานนามว่า “ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ” เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เปิดทำการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 ในระดับชั้น อนุบาล 1 อนุบาล 2 และประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 116 คน ครู 7

ปัจจุบันเปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 45 ห้องเรียน นักเรียน 1,651 คน มีครูประจำการ 35 คน ครูจ้างสอน 17 คน

คำขวัญพระราชทาน

ปัญญา ทรน เสน โย

ปัญญาเทียวประเสริฐกว่าทรัพย์

วิธีการบริหารจัดการ

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล แบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 งาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มงานบริหารทั่วไป

ผู้บริหารยึดหลักการบริหารการบริการ / เทคนิคการบริหารแบบ ประชาธิปไตย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย การพัฒนาไว้ดังนี้

ปรัชญาการศึกษา

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล เน้นการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพ ส่งเสริมความสามารถทางด้านวิชาการและความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคล จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดโครงการและกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ใช้วิธีแก้ปัญหาการทดลองและทำกิจกรรมโดยครูเป็นผู้ช่วยในการดำเนินกิจกรรม

วิสัยทัศน์

นักเรียนโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล เป็นคนดี สุขภาพดี มีความรู้ ก้าวสู่สากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

1. จัดการเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
2. จัดการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพ
3. จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติของนักเรียน
4. จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการแสวงหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆ
5. จัดการเรียนรู้ทั้งที่เป็นสากลและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. จัดการเรียนรู้ให้ตระหนักและเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนา

นักเรียนทุกคนสุขภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาดนตามศักยภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแสวงหาความรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ร่วมม่อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลนักเรียน
ข้อมูลนักเรียนปัจจุบัน

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม	หมายเหตุ
อนุบาล 1	81	99	180	10 มิ.ย.2550
อนุบาล 2	95	85	180	
รวม	176	184	360	
ประถมศึกษาปีที่ 1	122	109	231	
ประถมศึกษาปีที่ 2	123	112	234	
ประถมศึกษาปีที่ 3	113	127	240	
ประถมศึกษาปีที่ 4	124	109	233	
ประถมศึกษาปีที่ 5	120	117	237	
ประถมศึกษาปีที่ 6	52	65	117	
รวม	654	639	1,293	
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด	830	823	1,653	

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

วิไลรัตน์ ชันธุ์เจริญ (บทคัดย่อ: 2539) ได้สรุปถึงข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนว่าควรหาทางให้ผู้ปกครองให้ความสนใจควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจ โรงเรียนเองก็ควรให้ความสำคัญเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีเอกสารให้ผู้ปกครองได้ทราบ และควรมีการปรึกษาหารือและเชิญผู้ปกครองมาให้ความคิดเห็น

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพบว่า ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนมากในชุมชนกลับมีบทบาทในการมีส่วนร่วมโดยมีแบบแผนการมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participatory Pattern) คือการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในฐานะของผู้ให้ความร่วมมือ เพราะถูกทำให้เกิดความเข้าใจว่าผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไปในชุมชนไม่มีความรู้ ความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาได้ และยังพบว่าในส่วนของการนโยบายการพัฒนากับปฏิบัติการการพัฒนาก็ยังไม่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะในส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษา

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2544) ได้ศึกษาถึงเรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย พบว่า วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยอยู่ที่ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมได้ชัดเจน มีทักษะการสื่อสาร สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและศึกษาวิจัยได้ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนและผู้บริหารก็ต้องมีนโยบายให้การสนับสนุนดำเนินงานของครูอย่างแท้จริง และให้เกิดความเข้าใจตรงกันเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ดีที่สุดให้กับเด็กครู ที่ต่างทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองมีการเชื่อมโยงถึงกันให้ความสำคัญกับผู้ปกครองทุกคน และที่สำคัญต้องมีความศรัทธาต่อกันภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทย

เยาวนุช ทานาม (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า 1) ผู้ปกครองส่วนมากมีความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดหาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการในระดับปานกลาง และผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน แต่พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก็มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเช่นกัน

เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมพบว่า ผู้ปกครองให้ข้อมูลเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้โรงเรียน ควรมีการพบปะระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส จึงจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นไปด้วยดี

ไพบุลย์ คนเสี้ยม (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันก็มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เช่นกัน ทั้งในด้าน การกำหนดวิสัย การกำหนดสาระเรียนรู้ และผลการเรียนที่คาดหวัง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งโดยรวมก็จะมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

นุชนาฏเรขา สุขดา (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิพบว่า อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ รวมไปถึงงบประมาณและโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่

สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรวมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนปัญหาที่พบนั้นโรงเรียนต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์เชิญผู้ปกครองให้ทราบล่วงหน้าและทั่วถึง อีกทั้งควรทำงานด้วยจิตสำนึก และมีความเสียสละ

ลักษณะ ฤทธาณี (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนกตามความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติอยู่ระดับดี แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กนั้น ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนของครอบครัวที่ต่างกันส่งผลให้ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกัน

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครอง โรงเรียนเซนต์คาเบรียล พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดสวัสดิภาพนักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลเรื่องความปลอดภัยและความประพฤตินักเรียนและมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพนักเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน 2) ด้านการจัดบริการแนะแนว นั้นผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันผู้ปกครองพบครู ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนและมีการเสนอแนะให้มีการนำข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวไว้ในเว็บไซต์ Website ของโรงเรียนด้วย 3) ด้านการจัดโภชนาการของอาหารให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้นักเรียนได้เลือกรับประทานอาหารให้ได้ประโยชน์สูงสุด 4) ด้านการจัดบริการด้านสุขภาพของนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมโดยการให้ข้อมูลนักเรียน 5) การจัดกิจกรรมนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินและสิ่งของสำหรับนำไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมกีฬา ซึ่งผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น

ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า รูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นมีอยู่ 3 ส่วน คือ 1) รูปแบบการมีส่วนร่วม คือ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 2) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ควรเร่งรัดกำหนดนโยบายเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และมีทีมงานที่สนับสนุนด้านวิชาการ และทุนวิจัย 3) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู ที่ต่างทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเองมีการเชื่อมโยงถึงกันให้ความสำคัญกับผู้ปกครองทุกคน และที่สำคัญต้องมีความศรัทธาต่อกันภายใต้บริบทของวัฒนธรรมไทยเยาวชนฯ ทานาม (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า 1) ผู้ปกครองส่วนมากมีความ

ต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดหาสถานที่และสภาพแวดล้อมและการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน สำหรับด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียนและด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการในระดับปานกลาง 2) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน แต่พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก็มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเช่นกัน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลุยส์ (Louise. 1998: Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของพ่อแม่และครอบครัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดไว้ให้รวมทั้งร่วมให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้เงินช่วยเหลือเพื่อเป็นการสนับสนุนและตัดสินใจในการร่วมออกแบบโครงการและบริการสำหรับบุตรหลาน พ่อแม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในเฉพาะเวลาช่วงเย็น ซึ่งสิ่งที่ชุมชนต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือก็คือในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร

คูทส์ (Coots. 1998: Abstract) ได้ศึกษาถึงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว และเด็กกับรูปแบบของพ่อแม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการฝึกหัดของเด็กอายุ 7-8 ปี จาก 35 ครอบครัวของเด็กที่มีพัฒนาการช้า พบว่า ข้อมูลสารสนเทศ และบทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งถ้าทางโรงเรียนได้แจกจ่ายเอกสารหรือเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนออกไปเป็นประจำ สม่่าเสมอก็จะทำให้ผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นและรับรู้ข่าวสารได้มากขึ้น

คราวว์ (Crowe. 2000) ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเพื่อเป็นเครื่องมือให้ความช่วยเหลือในการเรียนของเด็กอย่างมีคุณภาพ โดยได้ทดลองศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับทางโรงเรียน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ กลุ่มพ่อแม่ที่มีรายได้ต่ำกว่ากลุ่มพ่อแม่ที่มีรายได้สูง พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสำเร็จทางการเรียนรู้สูงขึ้นทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย การแสดงออก เพิ่มศักยภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ด้าน So ลดความก้าวร้าว ร่วมมือกับทางโรงเรียน เปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของลูก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลานหรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน (เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. 2546: 18) ซึ่งการที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนสร้างให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กที่จะมีโอกาสในการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นไปในทางที่ดีขึ้น (สมาลี คุ่มชัยสกุล.

2543) อีกทั้งครูและบุคลากรได้เพิ่มประสบการณ์ในการทำงานกับพ่อแม่ที่มีความหลากหลาย อันจะนำไปสู่การพัฒนาและแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (อภิญา เวชยชัย. 2544: 151) วิธีการที่ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม มีทั้งการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทำงานตามความสามารถของผู้ปกครอง และการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะการจัดการศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544 ก: 33) ด้วยวิธีการต่างๆ เหล่านี้ อาจมีกระบวนการหรือปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการสังเกตและศึกษาพบว่า โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยกับโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคลและให้การสนับสนุนโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม และเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยเชิงจิตและปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย และมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จังหวัดนครปฐม ทั้งหมดจำนวน 360 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย และมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม ทั้งหมดจำนวน 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด สำหรับสอบถามวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความสนใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็กที่ผู้ปกครองนั้นดูแลเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

สำหรับตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย รวม 50 ข้อ แบ่งเป็น

1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	10	ข้อ
2) ด้านครูผู้สอน	10	ข้อ
3) ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย	10	ข้อ
4) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	10	ข้อ
5) ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน	10	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม สำหรับคำถามที่ผู้ปกครองมีต่อการมีส่วนร่วมในเชิงบวก ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ได้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม สำหรับข้อคำถามที่ผู้ปกครองมีต่อการมีส่วนร่วมในเชิงลบ ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้	2	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ได้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้	4	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้	5	คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือโดยกำหนดแบบสอบถาม เป็น 2 ตอน ให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกด้าน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน รวมทั้งหมด 50 ข้อ

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการสร้างและความสนใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน คือ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุของผู้ปกครอง และระดับชั้นเรียนของเด็ก จากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษามา

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) นางละออ วัฒนไพโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
มหาวิทยาลัย
- 2) นางสาวรุ่งทิวา วัฒนวงศ์ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม เขต 2
- 3) นางพจนา ปิ่นเวหา โรงเรียนวัดพระมอพิสัย จังหวัดนครปฐม

จากผลการตรวจสอบข้อคำถามพบว่าผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามดังนี้

1. ให้แก้ไขภาษาในแบบสอบถามให้ชัดเจน
2. ให้ตัดข้อที่ซ้ำออกทั้งหมด 12 ข้อ ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ตัดออก 3 ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับมีสถานที่พักผ่อนสำหรับผู้ปกครอง มีน้ำดื่มสะอาด มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกห้องเรียน

ด้านครูผู้สอนตัดออก 3 ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง และ จบการศึกษาด้านปฐมวัยโดยเฉพาะ

ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัดออก 2 ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และ มีกิจกรรมชุมนุมสำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ตัดออก 2 ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และ ร่วมเป็นกรรมการของห้องเรียน

ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน ตัดออก 2 ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และ โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

3. เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 50 ข้อ

4. ให้จัดเรียงข้อตามลำดับกิจกรรม

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อความและรูปแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขหลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วเสนอประธานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างกับโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน จากโรงเรียนอนุบาลนครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95

8. ได้แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลภายในสถานศึกษา

2. นำแบบสอบถามไปส่งครูประจำชั้น เพื่อแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นเป็นผู้แจกและเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากผู้ปกครองหลังจากให้แบบสอบถามแก่ผู้ปกครองไปเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ระยะเวลาที่เก็บข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน 2550 จากแบบสอบถามทั้งหมด 360 ฉบับ เก็บคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีแบบสอบถามที่ให้คำตอบสมบูรณ์จำนวน 360 ฉบับ หรือร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปวิเคราะห์กับข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. เปรียบเทียบระดับความสนใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจำแนกโดยภาพรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง อายุ ระดับชั้นเรียนของเด็ก โดยการหาค่าเฉลี่ย หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสนใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 8-11)

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัจจัยเชิงจิตของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน จำแนกตามการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กโดยหาค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือการทดสอบเอฟ (F-test) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544: 236) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบเชฟเฟ (Scheffe's)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 คำนวณร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 101)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
F แทน ความถี่
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (X) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2544: 36)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 68)

$$s = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way Analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี ทดสอบเชฟเฟ (Scheffe's)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ที
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ เอฟ
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก

2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และ ระดับชั้นเรียนของเด็ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม ดังแสดงในตารางที่ 1-7

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	121	33.61
ปริญญาตรี	212	58.89
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	27	7.50
รวม	360	100.00
อาชีพ		
รับราชการ	100	27.78
รัฐวิสาหกิจ, รับจ้าง	126	35.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	116	32.22
เกษตรกร	18	5.00
รวม	360	100.00
ฐานะทางเศรษฐกิจ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	58	16.11
ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท	239	66.39
มากกว่า 30,000 บาท	63	17.50
รวม	360	100.00
อายุ		
อายุ 30 ปีลงมา	45	12.50
อายุ 31 – 40 ปี	206	57.22
อายุ 41 ปีขึ้นไป	109	30.28
รวม	360	100.00
ระดับชั้นเรียนของนักเรียน		
ชั้นอนุบาลปีที่ 1	180	50.00
ชั้นอนุบาลปีที่ 2	180	50.00
รวม	360	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58.89 อาชีพรัฐวิสาหกิจ/รับจ้าง และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวนมาก ร้อยละ 35.00 และ 32.22 ตามลำดับ ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 66.39 มีรายได้ต่อเดือน

ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 57.22 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 จำนวน 180 คน เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

ตาราง 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยเชิงใจรายด้าน

ปัจจัยเชิงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.48	0.43	มาก
2. ด้านครูผู้สอน	4.62	0.43	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.42	0.51	มาก
4. ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการโรงเรียน	4.26	0.56	มาก
5. ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน	4.51	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.40	มาก

จากตาราง 2 โดยรวมพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยเชิงใจรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 2 อันดับ คือ ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน

ตาราง 3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยเชิงใจด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. อาคารเรียนสะอาดสวยงาม แยกเป็นสัดส่วน	4.32	0.65	มาก
2. มีการจัดบริเวณแวดล้อมสวยงาม	4.26	0.68	มาก
3. มีสถานที่/มุมสำหรับพักผ่อนร่มรื่น	4.34	0.67	มาก
4. มีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย	4.65	0.53	มากที่สุด
5. มีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย	4.58	0.58	มากที่สุด
6. มีห้องเรียนที่มีการตกแต่งสวยงาม	4.41	0.63	มาก
7. สถานที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก	4.37	0.65	มาก
8. เดินทางสะดวก	4.38	0.72	มาก
9. มีชั้นเรียนถึงประถมปลาย	4.94	0.24	มากที่สุด
10. มีบริการอาหารที่ถูกสุขลักษณะ	4.56	0.61	มากที่สุด
รวม	4.48	0.43	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีชั้นเรียนถึงประถมปลาย รองลงมาคือ มีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย และมีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

ตาราง 4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยจูงใจด้านครูผู้สอน

ปัจจัยด้านครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา	4.92	0.28	มากที่สุด
2. การแต่งกายเรียบร้อย	4.66	0.52	มากที่สุด
3. พูดจาสุภาพ ไพเราะ	4.63	0.53	มากที่สุด
4. วางตัวเหมาะสม	4.61	0.53	มากที่สุด
5. ให้ความกระจ่างแก่ผู้ปกครองในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กและโรงเรียน	4.37	0.72	มาก
6. มีความรักเด็กและเข้าใจธรรมชาติของเด็ก	4.57	0.59	มากที่สุด
7. มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย	4.56	0.6	มากที่สุด
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.64	0.52	มากที่สุด
9. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก	4.66	0.50	มากที่สุด
10. สนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	4.56	0.56	มากที่สุด
รวม	4.62	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา รองลงมาคือ ครูแต่งกายเรียบร้อย ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตามลำดับ

ตาราง 5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยเชิงจิตด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปัจจัยด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและการเรียนรู้ของเด็กให้ทราบ	4.54	0.61	มากที่สุด
2. ให้เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง	4.63	0.54	มากที่สุด
3. เด็กมีความสุขที่มาโรงเรียน	4.33	0.70	มาก
4. เด็กได้แสดงความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน	4.57	0.59	มากที่สุด
5. จัดให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ	4.35	0.71	มาก
6. มีนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ	4.23	0.78	มาก
7. มีกิจกรรมที่ส่งเสริม อนุรักษ์ความเป็นไทย	4.26	0.75	มาก
8. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก	4.15	0.75	มาก
9. จัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก	4.58	0.57	มากที่สุด
10. ให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.59	0.58	มากที่สุด
รวม	4.42	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ให้เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง รองลงมาคือ ให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ตามลำดับ

ตาราง 6 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ตามปัจจัยจุดใจด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

ปัจจัยด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนร่วมด้านการจัดหาอุปกรณ์และบริจาค	4.50	0.58	มากที่สุด
2. ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ	4.31	0.66	มาก
3. ครูให้โอกาสเข้าเยี่ยมชมภายในห้องเรียน/โรงเรียนได้	4.43	0.67	มาก
4. เป็นวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้แก่เด็ก	3.95	0.81	มาก
5. ครูมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนและห้องเรียน	4.08	0.74	มาก
6. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสำคัญ	4.33	0.69	มาก
7. มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง	4.43	0.64	มาก
8. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการระดับชั้นเรียน	4.19	0.74	มาก
9. มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ	4.07	0.74	มาก
10. มีการเผยแพร่ข้อมูลและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองรับทราบสม่ำเสมอ	4.28	0.70	มาก
รวม	4.26	0.56	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) โดยปัจจัยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 คือ มีส่วนร่วมด้านการจัดหาอุปกรณ์และบริจาค รองลงมาคือ มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และครูให้โอกาสเข้าเยี่ยมชมภายในห้องเรียน/โรงเรียนได้ และ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสำคัญ ตามลำดับ

ตาราง 7 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน

ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร	4.67	0.53	มากที่สุด
2. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน	4.44	0.66	มาก
3. โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.65	0.51	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีการบริการผู้ปกครองอย่างเป็นมิตร	4.43	0.66	มาก
6. ผู้บริหารโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.47	0.68	มาก
7. ผู้บริหารเป็นมิตร	4.45	0.67	มาก
8. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมบริหารงาน	4.34	0.70	มาก
9. ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร	4.45	0.65	มาก
10. ผู้บริหารใส่ใจกับการพัฒนาความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็ก	4.47	0.63	มาก
รวม	4.51	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร และโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก ดังตาราง 8-11

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	df	F	P
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.31	1.65	2	10.85**	.000
	ภายในกลุ่ม	54.40	.15	357		
	รวม	57.70		359		
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	0.17	0.06	3	0.35	.789
	ภายในกลุ่ม	57.53	0.16	356		
	รวม	57.70		359		
ฐานะทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.80	0.40	2	2.50	.083
	ภายในกลุ่ม	56.90	0.16	357		
	รวม	57.70		359		
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	1.87	0.94	2	5.99**	.003
	ภายในกลุ่ม	55.83	0.16	357		
	รวม	57.70		359		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยระดับการศึกษา และอายุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม จำแนกตามปัจจัยระดับชั้นเรียนของเด็ก

ระดับชั้นเรียนของเด็ก	N	$\bar{X}$	S.D. ²	t
ชั้นอนุบาลปีที่ 1	180	4.67	0.32	11.84**
ชั้นอนุบาลปีที่ 2	180	4.24	0.36	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับชั้นเรียนของเด็ก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม ตามปัจจัยระดับการศึกษา และอายุของผู้ปกครอง

ตัวแปร	(I)	(J)	Mean Difference (I-J)	P
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	0.21**	.000
		สูงกว่าระดับปริญญาตรี	0.12	.352
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	- 0.21**	.000
		สูงกว่าระดับปริญญาตรี	- 0.09	.553
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	- 0.12	.352
		ปริญญาตรี	0.09	.553
อายุของผู้ปกครอง	อายุ 30 ปีลงมา	อายุ 31 – 40 ปี	0.05	.760
		อายุ 41 ปีขึ้นไป	0.19*	.023
	อายุ 31 – 40 ปี	อายุ 30 ปีลงมา	- 0.05	.760
		อายุ 41 ปีขึ้นไป	0.14**	.009
	อายุ 41 ปีขึ้นไป	อายุ 30 ปีลงมา	- 0.19*	.023
		อายุ 31 – 40 ปี	- 0.14**	.009

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า ในด้านระดับการศึกษา ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านอายุของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ 31 – 40 ปี กับผู้ปกครองที่มีอายุอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองที่มีอายุอายุ 30 ปี ลงมา กับผู้ปกครองที่มีอายุอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียนกรณีศึกษา: โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม มีการวิจัยและสรุปผลดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยรวมและจำแนกตามปัจจัยจูงใจ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่กำลังศึกษา ระดับอนุบาลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จังหวัดนครปฐม ทั้งหมดจำนวน 360 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย และมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จังหวัดนครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุดสำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบไปด้วยข้อคำถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ อายุของผู้ปกครอง และระดับชั้นเรียนของเด็ก (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และแบบสอบถามไปให้แก่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์ให้ครูประจำชั้นช่วยแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามไว้ที่โรงเรียน และผู้วิจัยนัดวันไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง กันยายน 2550
3. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 360 ฉบับ หลังตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า มีแบบสอบถามที่ให้อำตอบสมบูรณ์จำนวน 360 ฉบับ หรือร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. เปรียบเทียบระดับความสนใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจำแนกโดยภาพรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง อายุระดับชั้นเรียนของเด็ก โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสนใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์.2538: 8-11)

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัจจัยงูใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจำแนกตามการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กโดยหาค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือการทดสอบเอฟ (F-test) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 236) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบเชฟเฟ (Scheffe's)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รัฐวิสาหกิจ,รับจ้าง รองลงมาคือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับราชการ เกษตรกร ตามลำดับ อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ ในส่วนของฐานะทางเศรษฐกิจนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีรายได้ ตั้งแต่ 10,001-30,000 บาท รองลงมาคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และ มากกว่า 30,000 บาทตามลำดับ ส่วนอายุของผู้ปกครองนั้นมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด รองลงมาคืออายุ 41 ปีขึ้นไป และอายุ 31 ปีลงมาตามลำดับ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีบุตร/หลานเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยจูงใจรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 2 อันดับ คือ ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยจูงใจรายด้าน เป็นดังนี้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีชั้นเรียนถึงประถมปลาย มีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย และมีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครูมีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา รองลงมาคือ ครูแต่งกายเรียบร้อย และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและการเรียนรู้ของเด็กให้ทราบ รองลงมาคือ ให้เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง และให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมด้านการจัดหาอุปกรณ์และบริจาค

ด้านผู้บริหารและจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรง

ตามหลักสูตร รองลงมาคือ โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน และโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง พบว่า อาชีพ และฐานะมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันยกเว้น ระดับการศึกษา อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาปัจจัยเชิงจิตที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महามงคล จ. นครปฐม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลจากการค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย โดยจำแนกการอภิปรายผลออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महามงคล จำแนกตามปัจจัยเชิงจิตรายด้านโดยรวมนั้นจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากที่สุดคือ ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การที่ครูมีอิทธิพลเชิงจิตให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน เนื่องจากครูมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนหรือแม้แต่เป็นหลักในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้วเข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนแล้วช่วยให้เกิดการขยายกลุ่มของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2543: 11-12)

ผู้บริหาร เพราะว่า ผู้ปกครองมีความไว้วางใจในฝ่ายบริหารของโรงเรียนมากขึ้น (อนุพล ฆาณะสารวุฒิ. 2543: 22) อีกทั้งผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพก้าวหน้า สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ใส่ใจกับการดูแลและพัฒนาการศึกษาให้กับเด็ก และมีความเป็นกัลยาณมิตรกับคณะครู ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไป

การจัดการโรงเรียน เพราะว่า ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนมากขึ้น ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้ปกครองมีทัศนคติต่อโรงเรียนในทางที่ดีขึ้น ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา (ปรีชา เศรษฐีกร. 2547: 34-35) และการจัดการโรงเรียนอย่างเป็นระบบมีแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยเชิงจิตรายด้านเป็นดังนี้ ด้านครูผู้สอน มีระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้

ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรของตน อีกทั้งยังให้บุคคลมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน และรักโรงเรียนของตนมากขึ้นพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจกับโรงเรียนในการดำเนินไปสู่จุดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544:10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนในการทำงานจะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน หรือองค์กร ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องนี้หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้ว จะเป็นผลดีให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย ภูมาต (2547: 17) การเอื้อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในงาน โครงการมากเท่าไรยิ่งทำให้บุคลากรรักงานในองค์กรมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะหมายถึง ประสิทธิภาพขององค์กร อันส่งผลต่อคุณภาพของงานโดยตรง เช่นเดียวกับการให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะเป็นตัวชี้ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีชั้นเรียนถึงประถมปลาย รองลงมาคือมีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย และ มีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย ตามลำดับ เนื่องจาก การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดห้องพบปะสังสรรค์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้มาพักรอเด็กและได้พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ มีการจัดข้อมูลต่าง ๆ ให้ทราบ มีเอกสาร หนังสือที่เป็นประโยชน์ให้อ่าน หรือร่วมหารือกัน เป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการในระดับปานกลาง และผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน แต่พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก็มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเช่นกัน

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา รองลงมาคือ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก การแต่งกายเรียบร้อย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตามลำดับ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นความเข้าใจและร่วมมือกันทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากการประสานงานและการสนับสนุนระหว่างครูและการบริหารของโรงเรียนที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนสำเร็จได้ ซึ่งวิธีการที่สำคัญคือการทำหน้าที่ของครู ซึ่งสอดคล้องกับ

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543: 11-12) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การดำเนินงานของครูและโรงเรียนเป็นไปโดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวัง หลักสูตรทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบายแผนงานและการตรวจสอบ ติดตามผล โดยผู้ปกครองที่มีศักยภาพหรือประสบการณ์ทางด้านการศึกษามีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการหรือมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนหรือแม้แต่เป็นหลักการในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้ว มีความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่ควรจะเป็นแล้วช่วยให้เกิดการขยายกลุ่มของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ให้เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเอง รองลงมาคือ ให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ตามลำดับ เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นความเข้าใจและร่วมมือกันทางการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 19) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้ามาในระบบโรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงจากผู้ปกครองฝ่ายเดียว การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการเรียนจะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้วยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครูและโรงเรียนด้วย

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมด้านการจัดหาอุปกรณ์และบริจาค รองลงมาคือ คุ้ให้โอกาสเข้าเยี่ยมชมภายในห้องเรียน/โรงเรียนได้ มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสำคัญ ตามลำดับ เนื่องจากโรงเรียนและผู้ปกครองนั้นต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการพัฒนาเด็ก ให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งเป็นสมาชิกในสังคม (สนธนา พลศรี. /2543:133 ; บรรพต วีรชัย. 2541: 158) ซึ่งสอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: 6) ที่กล่าวไว้ว่าความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง และความสำเร็จของสถานศึกษาล้วนเป็นความสำเร็จเดียวกัน นั่นคือ ความรู้ ความดีงาม และความสุข ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และสร้างสรรค์สังคมของลูกหลานไทยของเรา ดังที่สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544:11, ; วรภัทร์ ภูเจริญ. 2541:7) กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองที่ฉลาดจะไม่มอบความไว้วางใจให้การเรียนรู้ของลูกหลานของเราเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวอย่างเด็ดขาด และโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จก็ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2544:31) กล่าวไว้ว่าเมื่อโรงเรียนมีโครงการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง โดยให้

ผู้ปกครองมาโรงเรียนมักมีปัญหาเรื่องไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเสมอ ผู้ปกครองมักไม่มาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานาของผู้ปกครอง เช่น การทำมาหากิน คิดว่าไม่ใช่ธุระ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว (2546:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม พบว่า ผู้ปกครองให้ข้อมูลเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้โรงเรียน ควรมีการพบปะระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส จึงจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นไปด้วยดี

2.5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร และโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอตามลำดับ เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่ผู้ปกครองจะได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้น จะทำให้นักครูและกลุ่มมีความรับผิดชอบและความผูกพันทางใจต่อองค์กร เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (สถิต กองคำ . 2542:34-35) ซึ่งสอดคล้องกับเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2547: 183) ที่ได้อธิบายไว้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้นจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) ในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ขององค์กร และการที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์กรในที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง พบว่า อาชีพและฐานะมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันยกเว้น ระดับการศึกษา อายุ และระดับชั้นเรียนของเด็ก แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1 ด้านระดับการศึกษา ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา เด็กปฐมวัยเป็นอย่างดีตั้งแต่วัย

ที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะ ฤทธาคนี (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนกตามความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติอยู่ระดับดี แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กนั้น ทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนของครอบครัวที่ต่างกันส่งผลให้ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวนุษ ทานาม (2545: 82) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกับระดับปานกลางจะเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาของบุตรหลานของตนเองมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และนอกจากนี้งานวิจัยของ ภาษิณี สุเชิฐ (2547: 86) พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาดียอมเข้าใจวิธีการอบรมเลี้ยงดูและหาทางส่งเสริมเด็กทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ลูกเป็นคนรู้จักคิดริเริ่ม รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

3.2. ด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า เมื่ออาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกิจกรรมส่วนมากที่โรงเรียนจัดขึ้นได้คำนึงถึงเวลาของผู้ปกครอง ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ มีผู้ปกครองทุกอาชีพมาเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นอาชีพของผู้ปกครองจึงไม่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับเยาวนุษ ทานาม (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน ลักษณะ ฤทธาคนี (2547:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนกตามความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติอยู่ในระดับดี แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กนั้น ทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3.3 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถและความมั่นใจของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เงินของผู้ปกครองในการจัดขึ้น ดังนั้นรายได้ของผู้ปกครองจึงไม่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเยาวนุษ ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเช่นกัน และลักษณะ ฤทธาคนี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนกตามความรู้ ความรู้สึก และการปฏิบัติอยู่ระดับดี แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กนั้น ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนของครอบครัวที่ต่างกันส่งผลให้ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแตกต่างกัน

3.4. ด้านอายุของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ 31 – 40 ปี กับผู้ปกครองที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองที่มีอายุ 30 ปีลงมา กับผู้ปกครองที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้ปกครองที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไปมีวุฒิภาวะและความพร้อมในด้านต่างๆ มากกว่า ประกอบกับมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กจากประสบการณ์ชีวิตที่ยาวนานกว่า จึงทำให้เข้าใจการพัฒนาเด็กของโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุ 30 ปีลงมา ซึ่งสอดคล้องกับ ร้าเพย แดงประไพ (2549) พบว่า ผู้ปกครองที่อายุ 40 ปีขึ้นไปนั้นมีประสบการณ์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าคนที่อายุ 25-35 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงานประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กอาจน้อย ทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กไม่มาก

3.5 ผู้ปกครองของเด็กที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สูงกว่าผู้ปกครองของเด็กที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากเด็กปฐมวัยได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรก ผู้ปกครองของเด็กที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จึงมีความใส่ใจและส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อย่างดี และให้ความร่วมมือกับครูและโรงเรียนเป็นอย่างดี และผู้ปกครองของเด็กที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อาจมีภาระทางเศรษฐกิจที่รัดตัวและคิดว่าเด็กปฐมวัยมีความคุ้นเคยกับโรงเรียนมากกว่าเด็กปฐมวัยตอนเข้าสู่ระบบโรงเรียนใหม่ๆ จึงทำให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยลดลง สอดคล้องกับ อภิญา เวชชัย (2544: 152-153) ที่พบว่าผู้ปกครองติดภาระกิจในการทำงานประจำทำให้ไม่มีเวลาและไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้บ่อยนักหรือไม่อาจเข้าร่วมได้เลย แต่ทางผู้ปกครองและครูจะมีการสื่อสารกันและรายงานผลของการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ อีกทั้งผู้ปกครองของเด็กที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความเข้าใจว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ไม่ได้มีความแตกต่างกับในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มากนักจึงได้ยกบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่ผู้บริหารการศึกษาปฐมวัยจะนำไปใช้ในการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องมีคุณลักษณะดังนี้
 - มีความรู้ตรงตามสาขา
 - แต่งกายและวางตัวได้เหมาะสม
 - พูดจาสุภาพไพเราะ
 - มีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - มีความสามารถในการสอนได้อย่างสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก
 - เป็นแบบอย่างและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. การจัดการโรงเรียนต้องเป็นดังนี้
 - พัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรและสอดคล้องกับท้องถิ่น
 - พัฒนาภาพลักษณ์โรงเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ
 - นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. ศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีผลต่อเด็ก ครู โรงเรียน และชุมชน
3. ศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน
4. ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ผู้ปกครองต้องการมากที่สุดจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2543). *คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ :
 สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- _____. (2544, ตุลาคม). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน” , *วารสารการศึกษา
 ปฐมวัย*. 5(4)ป : 30-37.
- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2546). *การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม*. ปรินญา
 นิพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริ
 นทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกษมา จงสูงเนิน. (2533). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชา
 คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการใช้กับไม่ใช้หนังสือการ์ตูน
 ประกอบบทเรียนในการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. (ปรินญานิพนธ์) กศ.ม. (การ
 มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ฉลอง คงเจริญ. (2545). *ศึกษาคูณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมี
 ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสมุทรสาคร*.
- ชัยนาถ บุปผา. (พ2529). “พื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจ”, *ครุปริทัศน์*. 11 : 54-58.
- ชูชาติ พ่วงสมเจริญ. (2542, สิงหาคม-ตุลาคม). “บทความพิเศษการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วน
 ร่วมกับสถานศึกษา”. *จุลสารไทยคดีศึกษา*. 16(1): 6-10.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ :
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). *การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ
 การตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
 นนทบุรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาชัย ภูมาตร. (2547). *ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
 โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จ.ราชบุรี*. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การบริหาร
 การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นาฏยา กำแพงฤทธิ์ (2548). *ปัจจัยจูงใจในการเลือกเรียนโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยของ
 นักเรียนชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.

- นิตยา ไสงาม. (2543). การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาล ในจังหวัดศรีสะเกษ.
- นิภา (ทองไทย) แก้วศรงาม. (2527). จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ : ภาคจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นุชนาฏเรขา สุขดา. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพมาศ แก้วชิม. (2542). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรรณอร ชรประดิษฐ์. (2546). การศึกษาความต้องการของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครนายก . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพชรรัตน์ เบี้ยเลี่ยม. (2547). การศึกษาปัญหาและการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตกรุงเทพมหานคร.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์. (2529). จิตวิทยา. ภาคจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งทิวา ประสพสันต์. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในสาขาจิตวิทยาการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในบัณฑิตวิทยาลัย ของสถาบันการศึกษาของรัฐ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531. กุมภาพันธ์). "การมีส่วนร่วมของประชาชน", พัฒนาชุมชน. 27(5) : 24-30.
- ภาษิณี ฐะเชิน. (2547). การเปรียบเทียบพัฒนาทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กที่ได้รับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวแบบบ้านเรียนและเด็กที่เรียนในโรงเรียนแบบปกติ. (ปรินิพนธ์) กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มณเฑียร ทุมพันธ์. (2546). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม. (ปริญญาณิพนธ์) กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยาใจ แสงศักดิ์.(2529, ตุลาคม-พฤศจิกายน). “บทบาทของผู้ปกครองต่องานแนะแนว” , วารสารแนะแนว. 21(107) : 6-7.
- เยาวนุช ทานาม. (2545). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนภาษาจีน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- รำเพย แดงประไพ.(2550). ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งเรือง สุขารมย์. (2544, กุมภาพันธ์). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา : ประสพการณ์จากนานาประเทศ” , วารสารวิชาการ. 2(4) : 11-12.
- ลักษณ์ ฤทธาคนี.(2547). ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- _____. (2547, ตุลาคม). “ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง”. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 8(4) : 10-15
- วรรณ ลิ้มอักษร (2543) .จิตวิทยาการศึกษา. ภาคจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อารี พันธุ์มณี. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เจฟแอนด์เฟรส.
- วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จ.เชียงใหม่ . ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันดี เกตบุรณ. (2545) การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัย บูรพา . ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 , กุมภาพันธ์-มีนาคม). “คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้”, ข่าวสารการวิจัยทางการศึกษา . 18(3) : 8-11.

- วิไลรัตน์ ชันธีเจริญ . (2539). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโครงการอาหารกลางวันของ
โรงเรียน : วิเคราะห์ในกรณีของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. (เอกการศึกษานักเรียน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- วิยะดา บัวเพื่อน. (2531). การศึกษาความสนใจในการเล่นเกการศึกษาของเด็กปฐมวัย โดย
ครูชี้แนะและเล่นด้วยตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีรชาติ สงวนไพรินทร์. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ระดับการศึกษาอาชีพ
รายได้ของผู้ปกครองและ บุคลิกภาพของนักเรียนที่มีต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . กรุงเทพฯ : โรงเรียน
สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
67-73
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาชั้น
พื้นฐาน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกุล กลวิวัฒน์. (2546, มิถุนายน). “การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร”. วารสารพัฒนา
ชุมชน. 42(6): 19-21.
- ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของ
ผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- โศจิลักษณ์ กมลศักดิ์. (2539). บทบาทของสมาคมและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ ส.ศ.ม. (สังคม
สงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุดา ทัพสุวรรณ. (2545 , พฤษภาคม-สิงหาคม) “บ้านกับโรงเรียน” , บริหารการศึกษา
มศว. 1(2) : 19-26.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544, มกราคม). “การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของ
เด็กปฐมวัย” . วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(1): 12-19.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2545) กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. โรงพิมพ์ถ่านสุทธา.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2536, ตุลาคม-ธันวาคม). “ผู้ปกครองครูคนแรกของลูก”, วารสารครู
ปริทัศน์. 18 : 106-109.

- สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์.(2541). “แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”, *ทางวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ*. 4(8): 92-102.
- สุวดี สุมะโมสกุล. (2532). *การศึกษาบทบาทสมาคมผู้ปกครองและครูในการให้สวัสดิการแก่นักเรียน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2533) . *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ .(2537). “หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา,” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ข). *รายงานการวิจัยรูปแบบและพัฒนากิจการการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2544 ง). *รายงานการศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.(2544) “*แนวทางปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ
- อรุณ สุขชม. (2546). *การศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จ.นครนายก*. สารนิพนธ์ กศ.ม.
- อภิญา เวชยชัย.(2544). *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อมรวัชร นาครทรรพ. (2543, สิงหาคม-ตุลาคม). “การศึกษากับชุมชน”, *สานปฏิรูป*. 3(28): 81-83.
- อรุณี หรดาล. (2536). “*ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย “ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 13-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 4-7. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- อุดม เหลืองสด. (2545). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตาม*

- มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จ.กาญจนบุรี .
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2540). *ระบบการศึกษากับชุมชน กรอบความคิดและข้อเสนอเพื่อการวิจัย*.
 กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง.
- อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ . (2539). *สิ่งจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาของ
 นิสิตระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- อำนวยพร ทรัพย์คง . (2542) *บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้าน
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์
- Click, P.M. & Click , D.W. (1990). *Administration of school for young children 3rd ed.*
 Albany : Della Pubishers Ine.
- Cronbach , L.J. (1982) . *The dependability of behavioral measurements : theory of
 Gneralizability of scores and profiles*. New York : Willey.
- Crowe, A.H. (2000) *Connecting Parent and school : An ecological Construction of
 parent Involvement in their children's education*. University of Kentucky.
- Epstein, J.L. (1992) "School and Family Partnership", in *Encyclopedia of Educational
 Research*. 6th ed. New York : Mac Millan
- Epstein, J.L. (1995. May). "School/Family/Community Partnerships : Caring for the
 Children We Share". *Delta Kappan*. 56(3) : 701-712.
- Epstein, J.L. and other.(1997). *School , family, community partnerships : Your handbook
 for action*. Thousand Oaks : Corwin Press.
- Evanthia, N.P. (1996). Investigating the Academic Achivement of Adolescents with Learning
 Disabilities : A Structural Modeling Approach," *Journal of Education Psychology*.
 88(3): 435-450.
- Grolnick , S.W. & Slowiaczek, L.M.(1944. December). "Parent's Involvement in children's
 Schooling : A Multidimensional Conceptualization and Motivational Model." *Child Development*. 65(7) : 237-252.
- Good , Carter V. (1973). *Dictionary of Education* . New York : Mcgraw-Hill Inc.
- Henderson, A.T. Marburger.C.L.&Oooms , T.(1986).Beyond the bake sale : An
 educator's guide to working with parent .MD, The National Committee for
 Citizens in Education.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา ; โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงคล จ. นครปฐม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม

คำชี้แจง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีต่อโรงเรียน

แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ. นครปฐม โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือ
ทำแบบสอบถาม และตอบคำถามให้ครบทุกข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในการนำผลข้อมูลที่ได้ไปพัฒนา ปรับปรุง เสนอแนะ และสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์
อันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่ดีเต็มตามศักยภาพร่วมกันต่อไป

นางสาวนวลศรี งามทรัพย์
นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- () ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
- () ระดับปริญญาตรี
- () สูงกว่าระดับปริญญาตรี

2 อาชีพปัจจุบันของท่าน

- () รับราชการ
- () รัฐวิสาหกิจ , รับจ้าง
- () ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- () เกษตรกร

3. รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวท่าน

- () น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท
- () ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท
- () มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

4. อายุของท่าน

- () อายุ 30 ปีลงมา
- () อายุ 31 – 40 ปี
- () อายุ 41 ปีขึ้นไป

5. ระดับชั้นเรียนของลูกท่าน

- () ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1
- () ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2

ตอนที่ 2 ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

รายการ	ปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	อาคารเรียนสะอาดสวยงาม แยกเป็นสัดส่วน					
2	มีการจัดบริเวณสภาพแวดล้อมสวยงาม					
3	มีสถานที่ / มุมสำหรับพักผ่อนร่มรื่น					
4	มีบรรยากาศที่ดีปลอดภัย					
5	มีสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย					
6	มีห้องเรียนที่มีการตกแต่งสวยงาม					
7	สถานที่ปลอดภัยเหมาะสมสำหรับเด็ก					
8	เดินทางสะดวก					
9	มีชั้นเรียนถึงประตูปลา					
10	มีบริการอาหารและน้ำดื่มที่ถูกสุขลักษณะ					

2. ด้านครูผู้สอน

รายการ	ปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา					
2	การแต่งกายเรียบร้อย					
3	พูดจาสุภาพ ไพเราะ					
4	วางตัวเหมาะสม					
5	ให้ความกระจ่างแก่ผู้ปกครองในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและโรงเรียน					
6	มีความรักและเข้าใจธรรมชาติของเด็ก					
7	มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย					
8	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
9	เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก					
10	สนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ					

3. ด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย

รายการ	ปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	มีการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยโดยเฉพาะ					
2	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน					
3	คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก					
4	ให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง					
5	มีนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆ					
6	เด็กได้แสดงความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน					
7	มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและการเรียนรู้ของเด็กให้ทราบ					
8	จัดให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ					
9	มีกิจกรรมที่ส่งเสริม อนุรักษ์ความเป็นไทย					
10	เด็กมีความสุขที่มาโรงเรียน					

4. ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

รายการ	ปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ					
2	มีส่วนร่วมด้านการจัดหาอุปกรณ์และบริจาค					
3	ครูให้โอกาสเข้ามาเยี่ยมชมภายในห้องเรียน/โรงเรียนได้					
4	เป็นวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้แก่เด็ก					
5	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนและห้องเรียน					
6	มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นสำคัญ					
7	มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง					
8	มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการระดับชั้นเรียน					
9	มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ					
10	มีการเผยแพร่ข้อมูลและให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง					

5. ด้านผู้บริหารและการจัดการโรงเรียน

รายการ	ปัจจัยจูงใจในการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร					
2	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน					
3	โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีจากชื่อเสียงของโรงเรียน					
4	โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
5	โรงเรียนมีการบริการผู้ปกครองอย่างเป็นกัลยาณมิตร					
6	ผู้บริหารโปร่งใส ตรวจสอบได้					
7	ผู้บริหารวางตัวเป็นกัลยาณมิตร					
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ					
9	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร					
10	ผู้บริหารใส่ใจกับการพัฒนาความรู้ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็ก					

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนวลศรี งามทรัพย์
วันเดือนปีเกิด	4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	205/2 หมู่ 3 ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
โทรศัพท์	081-9883697

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2537	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2541	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏนครปฐม จ.นครปฐม
พ.ศ.2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร